

Revelesen
0
Krais gamuk ulilemabta Jon
isihunta
Gamuk ameb lehaqta

Kwaziqmo uliq Rom-ub on mataw Yesus ago nan huritayta na in kam meqin diqta waqiy. Kam nab Rom gigo king bilaqyaq, Yaqmo god haqyaq. Ne bunmo ya iwazinad gibakbakan orqayeq yaqmen tamaz emiy haqyaq. Haqsa Yesus ago on mataw gituw hiqiysa bilaq yaqay, Haiq haq yaqay, i gigo King amulikmo osaq haq yaqay. In anan Yesus haq yaqay. Haqsa Rom in on mataw na gimeqin diq tonad afaqan kabemmo negad teq in kabemmo ginol eman moq yaqay. Sa Jon in on mataw na gigem zaway negid in giwaz meqniyeq afaqan na sorad Yesus gileh a hi ug daqay haqad in gimen sansandek ka mar tonta.

Gamuk kab nagah kabemmo muran gwah-tiqaqta na teq abeb gwahtiqdaqta na ago gamuk awowun giqusaqta. Teq gamuk awowun ka alulin in kazaq. Yesus Krais in Iyahta iyim osad in og kab ago on mataw bunmo giwamuzim osaqta. Ossa uliq Heven-ib nagah kayeqta bunmo in God teq in Atatin inaq gibin iluwad osayta. Teq og kab kabiy daq bunmo in God-mo anad muzinim lehaqta. Lehsa kam abebtanta nab teq God in Yesus abenab ago bab bunmo giwazid woqsa in Satan wazid tuwoqdaqmo. Kam nab Yesus in

ago kabiy emid tihiqiyid teq God in on mataw zaway diq iyim osad gihol a hi hureq hasiyta na naw tinegdaq. Negid in God inaq ginad dimniysa kuluwa-kuluwmo osad in afaqan araq a ta hi waq daqay. Na ezaqgo bab bunmo tihiqiyid God in nagah bunmo emid muturtamo tiqiydaq.

Nazaq iyan kam bunmo Yesus ago on mataw inmo abinib afaqan sorayta na in gamuk ka ahol waqad in ginad a hi meqniysa afaqan sorad giwaz meqniyeq tuqos daqay.

Yesus Kraiss in ago on mataw gidauhan 7 nazaq gimen nan am

¹ Gamuk ka kwaziqmo ulilemim ussa Yesus Kraiss eman ulalab gwahtimta. Gwahtiqaan God in Yesus-mo atowun emim gamuk ka ugta. In anad Yesus gamuk ka waqeq ago kabibiy mataw gibilensa in nagah hidmo gwahtiqaqta na ago tuhurit daqay haqad. An Yesus in ago angelo araq eman ago kabibiy mat Jon ago hib lehim gamuk ka bulonta. ² Bulonan Jon in God ago gamuk teq Yesus abin in huritta ka mar tonad in ameb nagah ahol wamta kagan awagamun inaqmo wastitayimmo tumar tonmo. ³ Mat God ago nantut agamukan ka ahol waqad bilaqaqta na in gamuk ka muzin bugeq teq in tidimniydaq. Ad on mataw gamuk ka huritad osayta na in nazaqmo gamuk ka muzin bugeq teq in tidimniy daqaymo. Na ezaqgo nagah ka akamun sinsin tiqiydaqta na ago iyan.

Jon in Yesus ago on mataw gidauhan 7 nazaq gimen gamuk mar ton nag

4-5 Yaqmo Jon. Ya gamuk ka mar tonim eman Yesus ago on mataw gidauhan 7 saw Esiya-ib osayta na gigo hib lehaq.

I gigo God kwaziqmo osta teq muran in os tutaqta teq abeb in boldaqtamo. In teq bugaw 7 in ago ban tawonta na ameb turayta na teq Yesus Kraisa inaq in bunmo gigem dimunta negad teq in ne giqemid gigem kute nemsasiy.

Yesus in God ago gamuk wastitayimmo diq bilaqta. Teq mataw tumoqiya gilikmanib inmo danmeb hodhodab eramta. Eraqim in king og kabta na bunmo giwamuzim osaqta. I gigo daq meqinta i giqirquran ossa inmo anedan amalib i giqamun na tihas ig. ⁶ Has igim in i giqeman i in ago maror aduganib tugwahtiqim i God ago on mataw tamaz emayta tiqiyim osauqta. Nazaq iyan kam bunmo i Yesus abin ayahta na iluwsa in zaway diq iyeq nagah bun diqmo giwamuzad kuluwa-kuluwmo osan. Hel diqtaqmo.

⁷ Ne gidek emiy.

In onqas amalib oseq bolsa on mataw bunmo ahol tuwaq daqay, mataw emub ulumiyta na inaqmo.

Ahol waqad on mataw en bunmo og kab osayta na gaq wazad ginad meqniy naqmo hiqiy daqay.

In nazaqmo diq tiqiydaq. Hel diqtaqmo.

⁸ God Iyahta bilam, Nagah bunmo gilulin na yaqmo ham. Ad nagah bunmo hiqiydaqta aka-man na yaqmo wazaiqta ham. God Zaway Bunmo Wazaqta na in nazaq bilamta. In muran osaqta teq kwaziqmo in osta teq in abeb boldaqtamo.

Jon in Krais ahol wam

⁹ Ya ne gimaqbab Jon. Ya nenaq i araqibmo Yesus muzad afaqan sorauqta. Ad Yesus ne giqeman ne God ago maror aduganib osayta nazaqmo in ya iqeman ya ne nenaq God ago maror aduganib tuqosaiqtamo. Teq in ne zaway negsa ne afaqan sorad gituw a hi hiqiyaqta nazaqmo in ya ilumsihsa ya afaqan sorad ituw a hi hiqiyaqtam. Ya God ago gamuk anan helmo haqad Yesus abin ulalabmo bilaqaiqta na ago mataw ya iwazim nud anan Patmos haqayta kab iqemiy. ¹⁰ Iqeman ossa ari Iyahta ago kam Sande araqab in ago Bugaw Dimunta ya iholib ayahmo bol. Bolan ya ibun ban mat araq atoranmo lileysa ya in aqez bilaqne taur ulamayta nazaq nog ya hurit. ¹¹ Sa mat na lileyim bilam, Nagah bunmo ni ahol waqdaqta na ni buk-ib mar toneq emid Yesus ago on mataw gidauhan 7 na gigo hib lehan ham. Yesus ago dauh uliq Efesus-ibta na teq uliq Samerna-ibta na teq uliq Pergamum-ubta na teq uliq Tayataira-ibta na teq uliq Sardis-ibta na teq uliq Filadelfiya-ibta na teq uliq Laodisiya-ibta na gigo hib ni nagah ahol waqdaqta na agamukan emid lehan ham.

¹² Haqsa ya ihol tubuliy, mat nog ibilenaqta na ahol waqdaq haqad. Ya ihol buliyim lam 7 nazaq gol-ib emiyta ahol way. ¹³ Ahol waqad ya mat araq lam na gilikmanib tursa ahol tuwaymo. Mat na awaqan bilaqne Mat Atatin awaqan nog. In ago tubusan sisaqta asen isih bugta. Teq in nagah araq gol-ibta am gan abanib hureqan usta. ¹⁴ In afaqin teq aqensan bunmo hus diq sipsip ahulgen teq onqas nogta. Ad in ameqnagin bilaqne faq

amileq oyaq nazaq nogtamo. ¹⁵ Teq in asen awaqan bilaqne ain baras faq ayahta ameb usim akakaqan iyad hikliyanaqta nazaq nogta. Ya in aqez huritsa bilaqne yuw ayahta sibad ahulan iyaq nazaq nog ya huritta. ¹⁶ Teq in aben aqabun ban ulig 7 nazaq giwazta. Ad baqir araq ame gigerta ame meqin diqta atenmosib gwahtiğim usta. Teq in anobun bilaqne zeq atoranmo oyaq nazaq nog ya ahol wayta.

¹⁷ Ahol waqad ya in asen agerab woqim ya bilaqne mat tumomta nog iyim us. Ussa in aben aqabun ger ya iholib emim iwazad ibilan, Ni hi rab ham. Ya mat aqen diqta teq ya mat abebtantamo ham. ¹⁸ On mataw kayeqmo kuluwa-kuluwmo osayta na alulin yaqmo ham. Ya tumoyta ham. Teq ni ya ibiy ham. Ya kayeqmo osaiq ham. Osad ya kuluwa-kuluwmo tuqos tutdaiq ham. Yaqgo zaway kazaq usaq ham. Ya mataw tumoqiya gidanin has negid in mataw moqiya gigo uliq huloseq tugwahtiq daqay ham. Teq ya in gidanin otid in uliq nab tuqos tut daqay ham. ¹⁹ Nazaq iyan nagah ni ahol tuwamta ka bunmo ni mar ton ham. Ad nagah muranta teq nagah abeb teq gwahtiqdaqta na inaqmo ni mar tonmo ham. ²⁰ Ari ya iben iqabnib ulig 7 usaqta ka teq lam gol-ib emiyta ka gilulin ulilemim usaqta na ya tinibilennan ham. Ulig 7 na in yaqgo on mataw gidauhan 7 na gigo angelo amulik-mulikmo gitowun ham. Teq lam 7 na in yaqgo dauh 7 naqmo gitowun ham.

Yesus in ago on mataw uliq Efesus-ib osayta na gimen gamuk bilam

¹ Haqad mat na ya ibilenim bilam, Ari ni yaqgo on mataw uliq Efesus-ib osayta na gigo angelo amen gamuk kazaq mar ton ham.

Mat aben aqabnib ulig 7 giwazaqta na teq in lam gol-ib emiyta 7 gilikmanib luwaqta na, mat na kazaq ne gibilenaq ham. ² Ya ne gigo kabiyaq daq bunmo ne emayta na tuhurit ham. Ad ne giholtuw bulad zaway iyim tursa ya tigibiymo ham. Ne mataw meqinta nenaq osnan gituw hiqiyayta ham. Teq mataw katiyad bilaqay, I inaqmo aposel-mo haqayta na ne gilum kemim gigo daq katiyta na ahol waq kemayta ham.

³ Ya ibin ne giholib usaqta na ago mataw ne gimeqin tonayta ham. Gimeqin tonsa ne zaway diq iyim turad afaqan na sorad gituw a hi hiqiyayta ham. Ne gigo daq na bunmo ya tuhuritta ham.

⁴ Teq yaqgo gamuk araq kazaq ne gigo hib lehaq ham. Mebmemo diq ne ya inan helmo haqiyta nab ne ya inan ginad diq bilaqyaqta ham. Ari muran ne ya inadin ayahmo diq a hi emayta ham. ⁵ Nazaq iyan ne ban ulilibta nab osim woqiyta na anadin emiy ham. Ne ginad buliyeq ne gigo daq meqinta gileh ugad mebmemo ne daq dimdimunta em yaqayta na ne a ta em toniy ham. Haiq iyid ya ne gigerab leheq ne gigo lam na abanab tuwalem-daiq ham. Ne ginad a hi buliyid ya nazaqmo tiqemdaiq ham. ⁶ Teq ne gigo daq dimunta araq na in kazaq ham. Ne on mataw Nikolas muzayta na gigo daq hulosmo diq hulosayta

ham. Ya nazaqmo ham. Ya in gigo daq anan inad a hi bilaqaqtamo ham. ⁷ Ari mat adek inaqa na in Bugaw Dimunta yaqgo on mataw gidauhan bunmo gamuk gibilenaqta ka huriteq anad eman ham. On mataw zaway meqinta giquriyam bug daqayta na bunmo ya gibilenid in ay anon neqim kuluwa-kuluwmo osayta na tineq daqay ham. Ay na God ago saw dimunta Paradais-ib turaqta ham.

Yesus in ago on mataw uliq Samerna-ib osayta na gimen gamuk bilam

⁸ Haqad mat na ibilenim bilam, Ari ni yaqgo on mataw uliq Samerna-ib osayta na gigo angelo amen gamuk kazaq mar ton ham.

Mat aqen diqta na teq abebtanta na, in ne gibilenaq ham. In momta teq muran in kayeqmo osaqta ham. Mat na kazaq ne gibilenaq ham. ⁹ Ne afaqan sorad samanmo ginaghan haiqmo osayta na ya tuhurit ham. Ta teq ne giwitan gigo nagah kabemmo diq usaqta ham. Ad mataw asor ne gibilawunayta na ya tuhuritmo ham. Mataw na bilaqay, I Juda-mo gisenlul haqayta ham. Teq in Juda gisenlul a haiqta ham. Na in Satan-mo asenlul ham. ¹⁰ Ari afaqan kazaq teq ne gigo hib gwahtiqa ne hi rabad gihol asawan woltayeq osiy ham. Ne gidek emiy ham. Satan teq ne asor gihunegid bit giqirquran osaytab tileh daqay ham. Daq na ne gilum waqgo giholib gwahtiqdaqta ham. Gwahtiqid ne afaqan teq santitiy na kam ¹⁰ nazaq tisor daqay ham. Sorad ne helmo haqad oseq le ne moq daqayta akaman nab ne moqiy

ham. Id teq ya os dimunta kuluwa-kuluwmo osayta na naw nog tinegdaiq ham. ¹¹ Ari mat adek inaqta na in Bugaw Dimunta yaqgo on mataw gidauhan bunmo gamuk gibilenaqta ka huriteq anad eman ham. Mat aw nog zaway meqinta giquriyam bugeq in moq gigerta na a hi loyin daqay ham.

Yesus in ago on mataw uliq Pergamum-ub osayta na gimen gamuk bilam

¹² Haqad mat na ibilenim bilam, Ari ni yaqgo on mataw uliq Pergamum-ub osayta na gigo angelo amen gamuk kazaq mar ton ham.

Mat ago baqir ame gigerta ame meqin diqta ina q na in kazaq ne gibilenaq ham. ¹³ Ya uliq ne osayta na ago tuhurit kem ham. Satan in ago marorgo ban eman ne gigo uliq nabmo diq usaqta ham. Ta teq ne ya ibin waz naqmo hiqiyayta ham. Kwaziqmo mat ya inad muz bugad yaqgo gamuk bilaqyaqta anan Antipas haqayta na in ne gilikmanib ossa mataw wol emiyta ham, uliq Satan osaqta nabmo ham. Teq kam meqinta nab ne ya inan helmo diq haqad gileh a hi yagiy ham.

¹⁴ Ari yaqgo gamuk asor kazaq ne gigo hib lehaq ham. Ne gigo mataw asor Balam ago daq muzinayta ham. Kwaziqmo Balam in Balak isihunan Balak in Isrel on mataw kat negad gihureqsa in daq meqintab woq yaqayta ham. Balak in Isrel on mataw kat negsa in god katiyta giyon tamaz akaruwan neqad teq in an haresmo hureq yaqayta ham. ¹⁵ An nazaqmo Nikolas asenlul nenaq in daq meqinta ne

gigisihunsa ne gigo asor in muzinaytamo ham. ¹⁶ Nazaq iyan ne ginad buliyad ne gigo daq meqinta na gileh ugiy ham. Ne nazaq a hi emid teq ya hidmo ne gigo hib tilehdaiq ham. Leheq yaqgo baqir iteb kawa usaqta ka amalib ya mataw na nenaq an tuwoldaiq ham. ¹⁷ Ari mat adek inaqta na in Bugaw Dimunta yaqgo on mataw gidauhan bunmo gamuk gibilenaqta ka huriteq anad eman ham. Mat aw nog in zaway meqinta giquriyam bugid ya manna bret kaitib woqim ulilemim usaqta na tinegdaiq ham. Ad ya gig araq husta tinegdaiqmo ham. Gig nab in giholnan muturta mar tonan usaqta ham. Mat araq diq in ginan muturta na a hi huritdaq ham. Mat gig wamta naqmo amomo in aholnan muturta na tuhuritdaq ham.

Yesus in ago on mataw uliq Tayataira-ib osayta na gimen gamuk bilam

¹⁸ Haqad mat na ibilenim bilam, Ari ni yaqgo on mataw uliq Tayataira-ib osayta na gigo angelo amen gamuk kazaq mar ton ham.

God atatin na ham in ameqnagin bilaqne faq atoranmo oyaq nazaq nogta ham teq in asen bilaqne ain baras hikliyan nog iyaqta ham in kazaq ne gibilenaq ham. ¹⁹ Ya ne gigo daq bunmo ne emayta na ago tuhurit ham. Ne on mataw ginan ginad diq bilaqaqta ham. Teq ne ya inan helmo haqaytamo ham. Ne on mataw gilumsihad kabiy dimunta emayta ham. Ad ne afaqan sorad zaway diq iyim turayta ham. Teq muran ne gigo daq dimunta ne emayta na in kwaziqmo ne daq em yaqayta na giquriyam

bugaq ham. Daq bunmo ne emayta na ya tuhuritta ham.

²⁰ Teq yaqgo gamuk araq kazaq ne gigo hib lehaq ham. Ne aw anan Jezebel haqayta na hulosan in ne gilikmanib osaqta ham. Aw na bilaqaq, Ya God ago nantut araq haqaq ham. Haqad in yaqgo kabibiy on mataw kat negsa in an haresmo hureqad teq in god katiyta giyon tamaz akaruwan neqayta ham. ²¹ Ya inad aw na anad buliyan haqad ya hulosan osaqta ham. Ta teq haiq ham. In ago daq meqinta na gileh ugnan atuw hiqiyaq ham. ²² Nazaq iyan ne gidek emiy ham. Ya aw na moq araq ayahta tuqugdaiq ham. Ad aw na ayogniz in inaq daq meqinta emayta na in ginad buliyeq aw na ago daq meqinta na a hi hulossid teq ya afaqan ayahmo in tinegdaiqmo ham. ²³ Negad ya aw na ago onmin ginol emid tumoq daqaymo ham. Nazaq iyid teq yaqgo on mataw gidauhan bunmo in yaqgo tuhurit kem daqay ham. Ya mataw bunmo ginad teq gigem gilum kemaiqta ham. Gilum kemad ya ne amulik-mulikmo gigo daq ahunibmo amenin tinegdaiq ham.

²⁴ Ari ne on mataw ta asor uliq Tayataira-ib osayta na ham ne aw na ago suleq meqinta a hi muziyta ham. Ad daq asor anan Satan ago suleq awaz meqinta haqayta na ago ne a hi huritiytamo ham. Ya ne kazaq gibilenaq ham. Ya kabiy afaqanta araq a hi negdaiq ham. ²⁵ Daq amulikmo ne em daqayta na in kazaq ham. Nagah bunmo ne wazayta na ne waz naqmo hiqiyeq ossa le ya muleqeq ta boldaiq ham. ²⁶ Ari mat aw nog in zaway

meqinta gıquriyam bugad teq in yaqgo daq bunmo muzinad oseq le in gigo kam abebtanta iyid teq,

Ya on mataw na zaway negid in on mataw en bunmo tigiwamuz daqay ham.

²⁷ Giwamuzad in gwatuq ain-ibta wazeq amalib ginol titaysa in dauh amikmikta tiqiy daqay ham.

Bilaqne mat reb wolzilayid tiqdaqta nazaq ham.

Ya imam zaway yagan ya on mataw giwamuzaiqta nazaq ya in zaway negid in on mataw tigiwamuz daqaymo ham. ²⁸ Ad in bab bunmo gıquriyamiyta na amenin ya ulig boy na tineg-daiq ham. ²⁹ Ari mat adek inaqta na in Bugaw Dimunta yaqgo on mataw gidauhan bunmo gamuk gibilenaqta ka huriteq anad eman ham.

3

Yesus in ago on mataw uliq Sardis-ib osayta na gimen gamuk bilam

¹ Haqad mat na ibilenim bilam, Ari ni yaqgo on mataw uliq Sardis-ib osayta na gigo angelo amen gamuk kazaq mar ton ham.

Mat aholib God ago bugaw 7 gıqusaqta na teq in ulig 7 giwazaqta na in kazaq ne gibilenaq ham. Ya ne gigo daq bunmo ne emayta na ago tuhurit ham. Ne gibin mataw God anan helmo diq haqayta nazaq usaqta ham. Teq haiq ham. Ne bilaqne mataw tumoqiya nog iyay ham.

² Nazaq iyan ne gime rireqeq saw waqad osiy ham. Ne gigo daq dimunta amulik-mulikmo us

tutaq ham. Daq nagan tihiqiynan diq tonaqta teq ne ulumsihsa in hi hiqiyhan ham. Na ezaqgo ya ne gigo daq araq God ameb titnonim usaqta na ahol a hi waqaiq ham. ³ Nazaq iyan gamuk ne kwaziqmo huritim waqiyta na ne anadin ta emiy ham. Anadin emad ne ginad buliyad gamuk na anononmo muziniy ham. Ari ne gime rireqeq saw a hi waqsa teq kam araq ne a hi hurit daqayta nab ya tuboldaiq ham. Bolad mat rin tonaqta kiskismo bolaqta nazaq ya boleq ne tigitewundaiq ham.

⁴ Teq ne gigo on mataw asor Sardis-ib osayta na in gigo tubusan eman anumlan inaq a hi iyta ham. On mataw na dimunta iyim abeb in tubusan husta emid ya nenaq loq gelad tiluwamta ham. ⁵ Mat aw nog in zaway meqinta giquriyam bugid teq ya tubusan husta giholib tiqemdaiq ham. Ad yaqgo buk on mataw kayeqmo kuluwa-kuluwmo os daqayta ginan usaqta nab ya in ginan a hi suholdaiq ham. Teq ya in gihin ya imam ago angelo nenaq gimeb tibilaqdaiq ham. ⁶ Ari mat adek inaqta na in Bugaw Dimunta yaqgo on mataw gidauhan bunmo gamuk gibilenaqta ka huriteq anad eman ham.

Yesus in ago on mataw uliq Filadelfiya-ib osayta na gimen gamuk bilam

⁷ Haqad mat na ibilenim bilam, Ari ni yaqgo on mataw uliq Filadelfiya-ib osayta na gigo angelo amen gamuk kazaq mar ton ham.

Mat tawon diqta na teq in daq helta alulin diqta na teq in King Devit ago ban waqim

abinib turaqta na teq in dan ez hasid a hi ot daqayta na teq in dan ez otid a hi has daqayta na, mat na kazaq ne gibilenaq ham. ⁸ Ya ne gigo daq bunmo ne emayta na ago tuhurit ham. Ne ahol waqiy ham. Ya ne ginognib dan ez hasan usaq ham. Mat araq dan ez na otdaqta haiq ham. Teq ne gigo zaway asitmo na ago ya tuhuritmo ham. Ta teq ne yaqgo gamuk muzinad ne ya gileh a hi yagayta ham. ⁹ Ne gidek emiy ham. Mataw asor bilaqay, Igmo Juda gisenlul haqad teq in Satan-mo asenlulta na, mataw na in Juda gisenlul a haiqta ham. Na in mataw gimileq meqinta ham. Nazaq iyan ne gime tih nemeq usan. Ya mataw na giqemid in boleq negmo ginognib gibakbakan tuqulum laquw daqay ham. Ya nazaq gitonid teq in ginad tiqem daqay, Ya negmo ginan inad diq bilaqaqta haq daqay ham. ¹⁰ Ya ne gibilenan ne zaway diq iyim turad afaqan tisoriyta ham. Nazaq iyan ya ne giwamuzad gilumsihsa afaqan on mataw bunmo gilum waqdaqta na in ne a hi gimeqin tondaq ham. Afaqan na in nawa on mataw og saw bunmo osayta na gigo hib tugwahtiqlan tonaq ham. ¹¹ Ya hidmo ne gigo hib nawa tilehaiq ham. Nazaq iyan nagah ne gibenab tuwazayta na ne waz naqmo hiqiyiy ham. Luweq mat araq ne gigo ban waqeq naw ne waq nagiyta na inmo waqdaq ham.

¹² Ari mat aw nog in zaway meqinta bunmo giquriyam bugid teq ya in giqemid in tituq nog yaqgo God ago bitab titur daqay ham. Turad in God ago bit na huloseq asanib asit a ta hi gwahtiq daqay ham. Sa yaqgo God aholnan

teq in ago uliq anan ya on mataw na giholib tumar tondaiq ham. Uliq na anan Jerusalem Muturta haqayta ham. Yaqgo God in uliq na emid in Heven huloseq gehitiqdaqta ham. Ad yaqmo iholnan muturta ya in giholib tumar tondaiqmo ham. ¹³ Ari mat adek inaqtta na in Bugaw Dimunta yaqgo on mataw gidauhan bunmo gamuk gibilenaqta ka huriteq anad eman ham.

Yesus in ago on mataw uliq Laodisiya-ib osayta na gimen gamuk bilam

¹⁴ Haqad mat na ibilenim bilam, Ari ni yaqgo on mataw uliq Laodisiya-ib osayta na gigo angelo amen gamuk kazaq mar ton ham.

Mat heltaqmo haqad God ago gamuk bunmo titnonimmo bilaqaqta na teq in nagah bunmo God giqamta na alulinmo diqta na, mat na kazaq ne gibilenaq ham. ¹⁵ Ya ne gigo daq bunmo ne emayta na ago tuhurit ham. Ne muditqan diq a haiq ham. Teq ne afan diq a haiqmo ham. Ya inad ne afanfan iyiy haqaiq ham. O ne muditqan diq iyiy haqaiq ham. ¹⁶ Teq haiq ham. Ne afanfanta teq muditqanta gigo liqabmo iyayta ham. Ne afanfan diq a hi iyayta ham. Teq ne muditqan diq a hi iyaytamo ham. Nazaq iysa iyan ya ne ginan ituw hiqiysa iteb ginilid ne tugwahtiq daqay ham.

¹⁷ Ne ginad emay i gigo mani kabemmo haqayta ham. I ginaghan kabemmo usaqta haqayta ham. I nagah araq ago siqim a hi iyauq haqayta ham. Teq haiq ham. Ne meqin diq osayta na ago ne ginad a hi emay ham. Mataw

ne gibiyad in ginad diq meqniyaqta ham. Ne gime haiqta teq ne saman diqmo gibe aholmo osayta ham. Ad negmo nagah na ago ginad a hi em hasayta ham. ¹⁸ Nazaq iyan ya inad ka diqta ne tinegnan ham. Ne yaqmo igo gol ka zaiyiy ham. Gol ka faq oyan anaghan meqin usta na muruwoqim tihitimta ham. Ne yaqgo gol ka zayeq teq ne nagah araq ago siqim a ta hi iy daqay ham. Ad ne yaqgo tubusan husta zayeq giholib emiy ham. Emeq ne gibe aholmo luwad gimebay woqaqta na tihiqiydaq ham. Ad ne yaqgo marasin zayeq gimeqnagnib emiy ham. Emeq ne saw anononmo ahol tuwaq daqay ham. ¹⁹ Ya mataw ginan inad bilaqaqta na ginadad ya in gigo daq wastitayaiqta ham. Nazaq iyan ne giwaz diq meqniyiy ham. Ad ne ginad buliyeq gigo daq meqinta gileh ugiy ham.

²⁰ Ahol waqiy ham. Ya dan ez wol hamad turaiq ham. Mat araq ya iqez huritad dan has yagid teq ya gwahtiqeq in inaq tuqosdaiq ham. Osad ya inaq i garabmo didaq tineqam ham. ²¹ Ari mat aw nog in zaway meqinta giquriyam bugid teq ya in gibilenid in ya inaq yaqgo ban tawontab osad nagah bunmo tigiwamuz daqay ham. Ya zaway meqinta bunmo giquriyam bugim teq ya imam inaq ago ban tawontab os woqim osad nagah bunmo giwamuzaiqta nazaq ham. ²² Ari mat adeksan inaqta na in Bugaw Dimunta yaqgo on mataw gidauhan bunmo gamuk gibilenaqta ka huriteq anad eman ham.

Sipsip Amidon in Heven-ib buk

araq hasan nagah meqmeqinta on mataw ogib osayta na gigo hib gwahtim

4

Heven-ib nagah bunmo God abin iluwayta

¹ Ari daq na abe ban ya saw ahol waqim kaitib dan ez araq hasan ussa ya ahol way. Ahol waqsa mat mebmemo aqez ahuritan bilaqne taur ahuritan nog iysa ililewunta na in ya a ta ibilenim bilam, Ni kab gabol ham. Gabolid ya nagah bunmo abeb teq gwahtiqdaqta na tiniqisi-hundaiq ham. ² An hid naqmo God ago Bugaw Dimunta ya iholib ayahmo tubol. Bolan ya king ago ban tawonta araq Heven-ib ussa ahol way. Ad mat araq ban tawonta nab ossa ya ahol waymo. ³ Mat na ahol anuwan in bilaqne gig jaspas teq gig kakaqta anan koniliyan haqayta na ginuwan nogta. Teq nagah araq bilaqne mam kaitib gwalaq nazaq nogta in ban tawonta na amatin inaq gililut negim us. Ad mam na awaqan bilaqne gig kuletta anan emerald haqayta na awaqan nog. ⁴ Sa marorgo ban kabemmo 24 nazaq in ban tawonta na lilut ugim usiymo. Sa mataw marorta 24 nazaqmo in ban nagab osiy. Mataw marorta na gigo tubusan sisaqta teq in hus diqta. Ad in gifaqinib king gigo balaw gol-ib emiyta giqusta. ⁵ Teq ban tawonta liqabmo usaqta nab ya ime lehim mewlig hikliyanim haresmo lehsa ya ahol way. Ad ya idek emim nagah haresmo ahulan teq kait ahulan ayahmo ya hurit. Teq ban tawonta na ameb

lam 7 nazaq oyad os. Lam 7 na in God ago bugaw 7 naqmo. ⁶ Teq ban liqab usta na anobun ban nagah araq bilaqne kamis ayahta hikliyanad ussa ya ahol way. Kamis na ame dimun diq wazmisiwunan usta.

Teq nagah aweweqmo kayeqmo osayta ban liqabmo usaqta na adek adek ban gitursa ya gibiy. In gimeqnagin kabemmota gihol bunmo isih bugta, ginobun ban teq gibun ban inaqmo. ⁷ Nagah aweweq na gigo araq awaqan laiyan awaqan nogta. Teq gigerta na awaqan bulmakau matta awaqan nogta. Teq ezeqmanta na anobun bilaqne mat anobun nogta. Teq aweweqta na awaqan bilaqne tirgaw melim lehaq nazaq nogta. ⁸ Nagah aweweq kayeqmo osayta na giben gayik 6 nazaq giqusta. Ad in gimeqnagin na giben gayik adeqlotab usad in gihol bunmo giqisih bugta. Tutimmo zeqab taromab inaqmo in bilaqay,

Iyahta God Zaway Bunmo Wazaqta haqayta.

In tawon diqta haqayta.

In tawon diqta haqayta.

In tawon diqta haqayta.

Kwaziqmo in osta haqayta.

Teq muran in os tutaqta haqayta.

Ad abeb teq in boldaqtamo haqayta.

Haqad in gamuk na bilaqad in ginamur a hi emayta.

⁹⁻¹⁰ Teq Kuluwakuluw ago ban tawonta nab ossa nagah aweweq kayeqmo osayta na in wazinad abin iluwad esey ugayta. Sa mataw marorta 24 na in Kuluwakuluw anognib gihol hulosan woqim usad abin iluwayta. Ad teq in gifaqinib

balaw gol-ibta na in waqim hunegan le ban na asenab woqaqta. ¹¹ Ad in bar wazad bilaqay,

I gigo Iyahta teq i gigo God haqay ni nibin dimun diqmo usaqta haqayta.

Mataw ni nimomo nibin iluw daqay haqayta.

In ni nimomo niwazin daqay haqayta.

Ni nimomo zaway bunmo wazaqta haqayta.

Na ezaqgo ninmo nagah bunmo giqamta na ago haqayta.

Ninmo ninad bilaqsa nagah na bunmo osayta haqayta.

Ninmo ninad bilaqsa ni nagah na giqeman gwahtiqiyta haqayta.

5

Heven-ib buk araq otan ussa Jon ahol wam

¹ Ari God in ago ban tawonta nab ossa buk araq aben aqabnib ossa ya ahol way. Buk na in sansandek araq sisaq diqta anobun ban abun ban inaqmo mar emim teq in tal tonim ay aqagin 7 nazaq giwaqim amalib adek eman soqotta. ² Ad ya angelo araq awaz meqin diqta ahol waymo. In atoranmo lileyim kazaq bilam, Nog ahol abin dimun diqta in buk ka waeqeq aqagin hiknerad teq in hasdaq? ham. ³ Haqan Heven-ib teq ogib teq og aduganib mat araq diq buk na haseq aduganib gamuk usaqta ahol waqdaqta na haiq diqmo. ⁴ Mat araq buk na haseq adugan diq ahol waqdaqta haiqgam iyan ya gaq ayahmo tigaqyaiq. ⁵ Gaqsa mataw marorta 24 na gigo araq ya ibilenim bilam, Ni hi gaq ham. Mat bab emim ago bab bunmo tigiquriyam bugta ko

ni ahol waq ham. Isrel gigo gem anan Juda haqayta na giduganib laiyan gwahtiqaq haqad bilaqiyta na inmo kowa ham. Teq King Devit asenlul giduganib atitoqin gwahtiqaq haqiyta na in kowaqmo turaq ham. Nazaq iyan inmo buk aqagin 7 na hiknereq buk na tihadsaqaqta ham.

Jon in Sipsip Amidon ahol wam

⁶ An ya ime lehim Sipsip Amidon araqaq wol eman momta nog tursa ya ahol way. In King ago ban tawonta na agerab turad in nagah aweweqaq kayeqmo osayta na teq mataw marorta 24 ban lilut ugim osayta na gilikmanib turyaq. Tursa in afaqinib adanidin 7 nazaq tursa teq ameqnagin 7 nazaqmo ussa ya ahol way. In ameqnagin na in God ago bugaw 7 God giqeman og saw bunmo lehayta naqmo.

⁷ Ari Sipsip Amidon na lehim mat ban tawontab aben aqabnib buk wazim osta na abenab buk na tuwam. ⁸ In buk na waqanmo nagah aweweqaq kayeqmo osayta na teq mataw marorta 24 na in gihol hulosan Sipsip Amidon na anognib tuwoqiy. In bunmo gita teq deg gol-ibta aduganib nal ahuran dimunta usaqta na in waziy. Nal ahuran dimunta na in God ago on mataw tawonta gigo gamuk in God bulonayta naqmo atowun. ⁹ In nagah na wazim ogib usad in bar araqaq muturta kazaq waziy.

Ni nibin dimun diqta iyim ni buk na waqeq aqagin tihiknerdaq haqiy.

Na ezaggo in ni ninol eman ni momta haqiy.

Moqim ni ninedan amalib

on mataw en bunmo,

teq gigo nan bunmo,
 teq gisan bunmo,
 teq uliq saw haresmo osayta na bunmo gigo
 hib,
 ni on mataw gizayan in God ago tawonta
 tiqiyim osayta haqiy.
¹⁰ Ni on mataw na giqeman in God ago maror
 aduganib gwahtiqim,
 in God ago on mataw tamaz emayta tiqiyim,
 in God amomo anad muzad luwayta haqiy.
 Teq in bunmo maror iyeq ogib on mataw
 bunmo tigiwamuz daqaymo haqiy.

*Heven-ib nagah bunmo Sipsip Amidon abin
 iluwiy*

¹¹ Ari ya saw a ta waqim angelo kabemmo teq
 nagah aweweq kayeqmo osayta na teq mataw
 marorta 24 na in King ago ban tawon diqta na
 lilut ugim tursa ya gibiy. Gibiysa in gidauhan
 kuluwmo diq handret milyon nazaq turad giqez
 iysa ya hurit. ¹² Sa in atoranmo lileyim kazaq
 bilaqiy,

Sipsip Amidon kwaziqmo wol eman momta na
 abin dimun diqmo usaqta haqiy.
 In awaz meqin diqta haqiy.
 In ago nagah dimdimunta kuluwmo haqiy.
 In anad awaz meqintaqmo haqiy.
 In zaway bunmo wazaqta haqiy.
 On mataw bunmo in wazin daqayta haqiy.
 On mataw bunmo in abin iluw daqayta haqiy.
 On mataw bunmo in anan ginad dimniysa esey
 diq ug daqayta haqiy.

¹³ Sa Heven-ib teq ogib teq og aduganib teq kamisib nagah bunmo God giqeman kayeqmo osayta na in bilaqiy,

On mataw bunmo in mat ban tawontab osaqta na ayow Sipsip Amidon na inaq ginan ginad dimniyy haqiy.

Ad in giwazinad gibin iluwiyy haqiy.

Teq in giger zaway bunmo wazad in nazaqmo kuluwa-kuluwmo osiy haqiy.

¹⁴ Sa nagah aweweq kayeqmo osayta na bilaq yaqay, Hel diqtaqmo haq yaqay. Haqsa mataw marorta 24 na gihol hulosan ogib woqim usad in God abin tiqiluwiyy.

6

Sipsip Amidon buk aqagin gihiknar

¹ Ari ya Sipsip Amidon ahol waqsa in buk aqagin araq tihiknar. Anmo nagah aweweq kayeqmo osayta na gigo araq aqez bilaqne kait ahulan iyaq nazaq nog iyad in bilam, Ni bol haqsa ya hurit. ² Samo ya saw waqim hos araq husta ahol way. Teq mat araq hos na amalib kilek wazim bolsa ya ahol waymo. Ahol waqsa king gigo balaw gifaqinib emayta araq ugan in mat bab giquriyamdaqta tiqiyim in ago bab ginolnan tilah.

³ Sa Sipsip Amidon buk aqagin gigerta na tihiknar. Anmo nagah kayeqmo osaqta gigerta na bilam, Ni bol haqsa ya hurit. ⁴ Samo hos ta araq kakaqta bo tilah. Lehsa mat hos na amalib osta na zaway ugan in tamaz akaman muz bugid mataw

an wol emid moq daqayta na ago azawayin in aholib us. Sa in baqir araq ayahta ugiymo.

⁵ Sa Sipsip Amidon buk aqagin ezeqmanta na tihiknar. Anmo nagah kayeqmo osaqta ezeqmanta na bilam, Ni bol haqsa ya hurit. Samo ya saw a ta waqim hos araq dubta bo lehsa ya ahol way. Teq mat hos na amalib osta na abenab in skel araq wazim os. ⁶ Sa nagah aweweƣ kayeqmo osayta na gigo araq in bulonim bilam, Ni leheq ningo kabiy emsa mataw didaq ago siqim iyiy ham. Siqim iyeq teq in kam amulikmo ago kabiyta amenin mani waqeq in wit deg amikta amulikmo o bali deg amikta ezeqmanmo zayiy ham. Ta teq ni masil ayow wain ayun inaq hi gimeqin ton ham.

⁷ Sa Sipsip Amidon buk aqagin aweweƣta na tihiknar. Samo nagah kayeqmo osaqta aweweƣta na bilam, Ni bol haqsa ya hurit. ⁸ Samo ya saw a ta waqim mat araq hos maliyta amalib osim bo lehsa ya ahol way. Mat hos na amalib osta na anan Moq haqayta. Teq on mataw tumoƣiyta gigo uliq anan Hades haqayta na in Moq muzim inaq lehyaq. Ad giger na gibenab in zaway kazaq waziy. In leheq baqir teq zarow teq moq haresmo teq ogib karuw kwasikta nagan gimalib in mataw ginol em daqayta. Ginol emsa on mataw kabemmo tumoƣ bug daqay.

⁹ Sa Sipsip Amidon buk aqagin abaynaginta na tihiknar. Samo ya ime lehim ban God ayon tamaz emayta na ahaqenib on mataw tumoƣiyta giwitan ossa ya gibiy. On mataw na God ago gamuk waz naqmo hiqiyad bilaqsa bab ginol eman moƣiyta. ¹⁰ Ya gibiyisa in atoranmo lileyim kazaq God buloniy, Iyahta haqiy ni titnonim diq

osaqta haqiy. Teq ningo daq bunmo hel diqtaqmo haqiy. I kam sisaqmo nibaq tunim tuqos haqiy. Kam gineh teq ni on mataw ogib osayta na hazizirib giqemeq in i ginedan wazbaliyta na aqenin ni in gigo hib tuwaqdaq? haqiy. ¹¹ Haqan in on mataw na amulik-mulikmo tubusan husta sisaqta tinegiy. Negad in kazaq gibileniy, Ne ginamur asitmo ta emiy haqiy. Ne gimaqbaban asor ne nenaq garab kabiy emiyta na in teqmo ginol emsa moqay haqiy. In ne ginol emiyta nazaqmo in ne gimaqbaban na ginol emid tumoq bugid nab teq God in hazizir ne anan bilaqiyta na tiqemdaq haqiy.

¹² Sa Sipsip Amidon buk aqagin 6-ta na tihiknar. Samo ya saw a ta waqsamo kanawrigrig araq ayahta ogib sibsa ya ahol way. Sa zeq ame dub diq zamor nog iysa kalam ame kakaq diq ned nog iy. ¹³ Sa kaitib ulig milhesad ogib woqiy. Bilaqne ay fik anon teqmo hemsu tim sibat ulelsa anon muruwoqim woqaqta nazaq nog. ¹⁴ Teq kait tihiqiy nog iymo. Sansandek sisaqta netbulsu bolaqta nazaq nogmo in iyta. Sa garah bunmo teq nud bunmo woltayim kobmo diq loqiy. ¹⁵ Sa og ka ago maror aseseqta bunmo teq mataw gibin inaqta na teq mataw bab emayta gigo aseseqta na teq mataw ginaghan inaqta na teq mataw giwaz meqinta na teq mataw begbegta mataw gigo kabiy samanmo emayta na teq mataw gigo og inaqta na bunmo in tukim le gig akuduqniq teq garahab gig aseseqta gihagenib ulilemiy. ¹⁶ Ulilemad in gig aseseqta garah inaqmo gibilenim bilaqiy, Ne i gimalib woqeq giqisihiy haqiy. Giqisihid i mat ban tawontab

osaqta na ameb ulilemuq haqiy. Id teq Sipsip Amidon ago agem meqniy inaq boleq in i a hi gimeqin tondaq haqiy. ¹⁷ Na ezaqgo haqiy Sipsip Amidon amam inaq in daq meqinta anan gigem meqniydaqta akaman ayahta na tugwah-tim haqiy. Gwahtiqa in gigo gigem meqniy na on mataw ginolsa nog diq turad a hi meqniydaq? haqiy.

7

Isrel on mataw 144,000 nazaq God ago tow gisanib waqiy

¹ Nagah nagan tugwahtiqa abeb ya ime a ta lehim angelo aweweqmo og ago abeqil aweweqmo nab tursa ya gibiy. In tim aweweqmo og abeqil ban sibayta na wasihim tur yaqay, tim na leheq ogib teq kamisib a hi sibat teq in ay araq a hi woldaqmo haqad. ² Sa teq angelo ta araq saw zeq gwalaqta ban osim bolsa ya ahol way. Na in God Kayeqmo Osaqta na ago atowun wazim ad bolyaq. Bolad in atoranmo lileyim angelo aweweq God zaway negan in og teq kamis inaq gimeqin tongo osayta na gibilan. ³ In bilam, Ne og teq kamis teq ay hidmo hi gimeqin toniysa ham. I gigo God ago kabibiy on mataw gimaqbelab i tow emid teq ham. ⁴ Ari in on mataw ganim diq gimaqbelab tow emiyta na ya hurit. Na in Jakob atatniz 12 na gigo gem bunmo gigo hib Isrel on mataw 144,000 nazaq in tow na waqiyta.

⁵ Juda ago gemub on mataw 12,000 nazaq tow waqiy.

Sa Ruben ago gemub on mataw 12,000 nazaq tow waqiy.

Sa Gat ago gemub on mataw 12,000 nazaq tow waqiy.

⁶ Sa Aser ago gemub on mataw 12,000 nazaq tow waqiy.

Sa Naptaliy ago gemub on mataw 12,000 nazaq tow waqiy.

Sa Manase ago gemub on mataw 12,000 nazaq tow waqiy.

⁷ Sa Simeon ago gemub on mataw 12,000 nazaq tow waqiy.

Sa Liway ago gemub on mataw 12,000 nazaq tow waqiy.

Sa Isakar ago gemub on mataw 12,000 nazaq tow waqiy.

⁸ Sa Zebulun ago gemub on mataw 12,000 nazaq tow waqiy.

Sa Josep ago gemub on mataw 12,000 nazaq tow waqiy.

Sa Bensamin ago gemub on mataw 12,000 nazaq tow waqiy.

On mataw dauh biyahta God abin iluwiy

⁹ Ari nagah na abeb ya saw a ta waqim on mataw dauh biyah diqmo humab wolim tursa ya gibiy. On mataw na kuluwmo diq iyan mat araq ginulin bugdaqta biyab haiq. Teq in on mataw en bunmo teq og saw bunmo teq gisan bunmo teq nan bunmo gigo asor kabemmo bolim humab nab turiyta. In tubusan husta sisaqta giholib emim teq in King ban tawontab osaqta na ayow Sipsip Amidon na inaq ginognib turad in gibenab

guren anan wazim turiy. ¹⁰ Turad in atoranmo lileyeq kazaq bilaq yaqay,

I gigo God ban tawontab osaqta na ayow Sipsip Amidon na inaq haq yaqay,
in gimomo on mataw gilumsihim giwaqim giqeman ban dimuntab osayta haq yaqay.

¹¹ Sa angelo bunmo in King ban tawontab osaqta na teq mataw marorta 24 na teq nagah aweyeq kayeqmo osayta na gililut negim turad in bunmo gibakbakan ulum laquwim turad teq in ginobun mulbunim ogib wom. Woqan in God abin tiqiluw yaqay. ¹² Ad in bilaq yaqay,

Hel diqtaqmo haq yaqay.

I gigo God amomo anan i ginad dimniyan haq yaqay.

Ad i in abin ayahta na iluwuq haq yaqay.

In amomo anad awaz meqin diqta haq yaqay.

I in amomo wazineq esey diq uguq haq yaqay.

In awaz diq meqniysa ago zaway ayah diqmo haq yaqay.

In nazaqmo kuluwa-kuluwmo osan haq yaqay.

Hel diqtaqmo haq yaqay.

Yesus ago on mataw gigo santitiy tihiqiy

¹³ Ari mataw marorta 24 na gigo ara q in ya kazaq susumun yag. On mataw tubusan husta sisaqta giqemiyta ko in gingan diq? ham. In edob diq boliyta? ham. ¹⁴ Haqan ya in ago gamuk amenin emim bilay, Mat ayah hay ninmo hurit hay. An in ya kazaq ibilan, On mataw ko bab gibenab afaqan teq santitiy kabemmo diq waqim sorad in giquriyam bugim teq boliyta

ham. In gigo tubusan na in Sipsip Amidon anednib suholan hus diq tiqiy ham.

¹⁵ Nazaq iyan in God ago ban tawonta na anognib tituray ham.

Ad in taromab teq zeqab inaqmo God ago bitab osad ago kabiya emayta ham.

God in ago ban tawonta nab osad inmo on mataw na giwamuzad nenaq tuqosdaqta ham.

¹⁶ Osad in on mataw na giwamuzsa in gigem a ta hi moqdaq ham.

Teq in ginatguman a ta hi ziziqdaqmo ham.

Zeqa a ta hi ginoysa in saw afanta a ta hi loyin daqaymo ham.

¹⁷ Na ezaqgo Sipsip Amidon King ago ban tawonta anognib turaqta na inmo tigiwamuzdaqta ham.

Bilaqne mat ago sipsip giwamuzaqta nazaqmo ham.

Giwamuzad in giqad yuw yayibta araq mataw uluwim kayeqmo kuluwa-kuluwmo osayta nab in giqad tilehdaqta ham.

Teq God in gimeqil woqaqta na suholid in a ta hi gaq daqayta ham.

8

Sipsip Amidon buk aqagin 7-ta na tihiknar

¹ Ari Sipsip Amidon buk aqagin 7-ta na tihiknar. Anmo Heven-ib saw titok nam. Nagah bunmo ahulan a hi iysa le 30 minit nazaq tiqiy. ² An ya angelo 7 God ameb turayta gibiysa in taur 7 nazaq amulik-mulikmo negiy. ³ Negan in taur wazim tursa angelo ta araq bolim in God ayon faq aqasin

ahuran dimunta emayta abanan na agerab titur. Ban na in gol-ibta teq in King ago ban tawonta na ameb turaqta. Ari angelo na in ban na agerab turad in deg amikta gol-ibta araq waz. Wazsa nal ahuran dimunta ayahmo ugiy, in miderid oysa aqasin gwalad in God ago on mataw tawonta gigo gamuk in God bulonayta na inaq wastoneq gwalehdaq haqad. ⁴ An angelo na in nal ahuran dimunta na banab emim mideran oysa aqasin God ago on mataw tawonta gigo gamuk na inaq wastonim God anognib tugwalehyaq. ⁵ Sa teq angelo na in ban nab faq waqim degib emsa deg ate tugwal. Ate gwalan in faq na hunegan wole ogibmo tuwom. Woqanmo kait ahulan iysa saw garak ayahmo gwahtiyyaq. Sa mewlig hikliyansa og haresmo ahol tuwolyaq.

Angelo aweweqmo taur ulamiy

⁶ Ari angelo 7 taur 7 wazyta na in ulamgo haqad gihol tuwastitayiy. ⁷ Gihol wastitayim angelo amebta na ago taur tuqulam. Ulanan gig teq faq in ned inaq wastonim ogib tuwoqyaq. Woqad faq na og ayahmo teq ay kabemmo tiginoy. Ginoyad in sisihun bunmo tuqoy bugmo.

⁸ Sa angelo gigerta na ago taur tuqulam. Ulanan nagah araq bilaqne garah ayahta faq oyad usaqta nazaq nog tugwahtim. Gwahtiyanmo in hunegan wole kamismebmo tuwom. Woqan Kamis asor ayahmo buliyim ned nog iy. ⁹ Sa nagah kayeqta kamisib usayta na kabemmo teq muy kamisib luwayta na kabemmo timeqniyyiy.

¹⁰ Sa angelo ezeqmanta na ago taur tuqulam. Ulaman ulig araq ayahta kaitib turim milhes-immo ogib tuwom. Ulig na atoranmo oyyaq, bilaqne sul mideran oyaqta nazaq. Na in woqim yuw diq og amalib sibaqta na teq yayib gwah-tiqaqta na kabemmo gimalib wom. ¹¹ Ulig na anan Am Agon Meqinta haqayta. In yuw nagan gimeb woqan yuw na agon iysa mataw kabemmo uluwan gigem oy zizilaysa in tumoqiy.

¹² Sa angelo aweweqta na ago taur tuqulam. Ulaman zeq ayow kalam inaq teq ulig bunmo ginolan in ginuwan asor ayahmo tihiqiy. Hiqiyen zeqab saw anuwan asor ayahmo hiqiysa saw ame huhim us. Sa taromab nazaqmo kalam teq ulig ginuwan asor ayahmo tihiqiy.

¹³ Sa ya saw a ta waqim tirgaw araq melim kaitibmo diq lehsa ya ahol way. In melim lehad teq in atoranmo kazaq lileysa ya hurit. In bilaqyaq, On mataw ogib osayta haqyaq ne timeqniyyi haqyaq. Ne timeqniyyi haqyaq. Ne timeqniyyi haqyaq. Angelo ezeqman na in teq gigo taur tuqulam daqayta haqyaq. Ulamsa afaqan aseseq diqta ne gigo hib tugwahtiqaqta haqyaq.

9

Angelo abaynaginta na ago taur ulam

¹ Ari angelo abaynaginta na ago taur tuqulam. Ulaman ulig araq Heven-ib turim ogib gewoqsa ya ahol way. Ahol waqsa yay araq sisaqta abe milhasta ago ambitan in ulig na tuqugiy.

² Ugan in yay na ago dan ez tihis. Hasanmo

faq aqasin yay aqezab nab tugwahtiyyaq, bilaqne ay humab araq ayahta oyad aqasin gwahtiqaqta nazaq. Faq aqasin yay nab gwahtiqad zeq ame isihsa kait dub tiqiyyaq. ³ Sa nagah araq bilaqne siksik madawrek nogta kabemmo faq aqasin na amuganib gwahtiqim ogib haresmo tileh yaqay. Lehad teq in zaway araq bilaqne kahkah gigo zaway nazaq nogta in waqiy. ⁴ Zaway waqan teq in siksik madawrek na kazaq gibileniy, Ne ogib sisihun teq kwasin-kwasan teq ay bunmo hi gimeqin toniy haqiy. Haiq haqiy. Ne on mataw God ago tow gimaqbelab a hi usaqta naqmo ne gimeqin toniy haqiy. ⁵ Gimeqin tonad ginol emid hi moqiy haqiy. Santitiy naqmo ne on mataw na negsa le kalam abaynagin nazaqmo iyan haqiy. Ari santitiy in negiyta na in bilaqne kahkah on mataw giluman gisan titiyaqta nazaq nog iyyaq. ⁶ Teq kam nab on mataw gisan titiy naqmo diq hiqiysa in moqgo adanteqin naguneq teq in ahol a hi waq daqay. In moqgo diq ginad bilaq daqayta teq haiq. Moq in giben lel haseq titukdaq.

⁷ Siksik madawrek na giwaqan bilaqne hos bab emgo abalawun giholib usaqta nazaq nogta. Teq in gifaqinib balaw araq bilaqne king gifaqinib balaw gol-ibta emayta nazaq nog ussa in ginobun bilaqne mat anobun nogta nazaq ya gibiy. ⁸ Teq in giqensan sisaqmo diq bilaqne on asor giqensan sisaqta na nog teq in gite bilaqne laiyon gite nog. ⁹ Sa bab emgo abalawun atoranta gibanib usta na in bilaqne tubusan ain-ib emiyta nazaq nogta in giban isihim us. Teq in melad giben gayik ahulan bilaqne hos kabemmo wilka kabemmo hureqim bab emnan lehayta nazaq nog ya hu-

ritta. ¹⁰ Teq siksik madawrek na gibilikin bilaqne kahkah gibilikin gilumaqta na nog. In kalam abaynaginmo on mataw gimeqin tongo azawayin gibiliknib usaqta. ¹¹ Siksik madawrek na gigo king inaqta. King na in angelo-ta teq in yay sisaqta abe milhasta nab osaqta. Hibiru nanib angelo na anan kazaq biyayta, Abadon haqayta. Teq Grik nanib in anan Apolyon haqayta.

¹² Ari afaqan danmebta na tihiqiy. Teq ne gidek emiy. Afaqan amebta na abe ban afaqan giger teq boldaqta nawa usaqta.

Angelo 6-ta na ago taur ulam

¹³ Ari angelo 6-ta na ago taur tuqulam. Ula-man God amen tamaz em abanan gol-ibta God anognib turaqta na ago abeqil aweweq ate inaqta na gilikmanib mat araq aqez gwahtiqim gamuk bilaqsa ya hurit. ¹⁴ Mat aqez na in angelo 6-ta taur wazim turta na kazaq bulon, Angelo aweweqmo yuw Yufretis-ib giqirquran osayta na ni gihasid in lehiy ham. ¹⁵ Haqan in angelo aweweqmo giqirquran osiyta na tigihas. Angelo aweweqmo na in ulig nabmo teq kalam nabmo teq kam nabmo teq zeq adulan nabmo diq gwahtiqeq on mataw kabemmo ginol emid moq daqayta na ago in giqirquran osiyta. In angelo aweweqmo na gihasan in on mataw kabemmo ginol eman tumoq bugiy. ¹⁶ Ari teq mataw hos-ibta ganim diq le bab emiyta na ya hurit. In kuluwmo diq 200 milyon nazaq. ¹⁷ Ad yaqgo sen qway nab mataw hos-ib ossa ya gibiyta na giwaqan kazaq diq ya gibiy. Mataw na gigo bab emgo abalawun atoranta giban isihim usta na awaqan

kakaqta teq rawezta teq maliyta. Teq hos na gifaqin bilaqne laiyan gifaqin nog. In giteb faq amileq teq faq aqasin teq gig afanta maliyta anan salfa haqayta na gwahtiqeq lehyaq. ¹⁸ Nagah ezeqman meqin diqta faq teq faq aqasin teq gig afanta maliyta na in on mataw kabemmo ginol eman moqiyta. ¹⁹ Ari hos na gigo zaway in gitenmosib teq gibiliknib usaqta. Teq in gibilikin awaqan bilaqne naga ahulinaqta afaqin inaqta nog. Nazaq iyan in ginaghan giger na amalib on mataw gimeqin ton yaqayta.

²⁰ Ari on mataw asor afaqan nagan giwaqan a hi moqiyta na in os tutad in ginad buliyad gigo daq meqinta na a hikidik hulos yaqay. In bugaw meqinta teq god katiyta gidulan gibenab emim giyon lotu em yaqayta. Nagah na gidulan gol teq silva teq ain baras teq gig teq ay nagan gimalib in giqem yaqayta. Teq god katiyta na saw a hi waqayta teq in a hi loq gelayta teq in gidek emad gamuk a hi huritayta. ²¹ Ad on mataw na ginad buliyim gigo daq in mataw asor ginol eman moq yaqayta na teq in liqiy em yaqayta na teq in an haresmo hureq yaqayta na teq in nagah haresmo rin ton yaqayta na in a hi hulosiymo.

10

Angelo araq Jon buk ugan in nam

¹ Ari ya angelo araq awaz meqinta Heven-ib gehitiqsa ahol way. In onqas araq waqim tubusan nog ahol isihan teq kaitib mam gwalaqta na afaqinib us. In anobun bilaqne zeq anuwan nog iysa asen gigermo bilaqne faq oy gigayinaqta

nazaq nog iyyaq. ² Angelo na in buk amikta araq hasan ussa abenab waz. Wazad teq in asen aqabun ger waqim kamis amalib emad asen anasaran ger na in waqim og amalib am. ³ Emim teq in atoranmo lilay, bilaqne laiyan atoranmo gayonaqta nazaq. In lileyan tihiqiyan kait ahulan 7 na amenin emiy. ⁴ An kait ahulan 7 na amenin emim le tihiqiyan ya gamuk na tumar tondaq hay. Haqadmo mat araq aqez Heven-ib ibilensa ya hurit. Na in bilam, Kait ahulan 7 gamuk bilaqiyta na ninadibmo usan ham. Na ni hi mar ton ham.

⁵ Ari angelo kamis ayow og inaq gimalib tursa ya ahol wayta na in aben aqabun ger wazan ulilibmo gwal. ⁶ Gwalsa teq in Kuluwakuluw kait teq og teq kamis teq nagah bunmo saw nagab kayeqmo luwayta inaq giqamta na anan biyad in kazaq bilam, Helmo diq Mat Iyah ya ibiyaq ham. Kam tihiqiy ham. ⁷ Angelo 7-ta na ago taur tuqulamdaq ham. Ulamsa kam nab God in anad ulilemim usta na emid tihiqiy bugdaq ham. In ago kabibiy mataw ago nantut negsa bilaq yaqayta nazaqmo diq in tiqemdaq ham.

⁸ Ad mat aqez na Heven-ib gwahtiqim kazaq ya a ta ibilan, Ni leheq angelo kamis ayow og inaq gimalib turaqta na abenab buk hasan usaqta na ni waq ham. ⁹ Haqan ya angelo na agerab lehim bulon, Ni buk amikta na yag hay. An angelo na ibilenim bilam, Ni buk ka waqeq neq ham. Ni neqsa in niziynib bilaqne kubiq akokin aneqan nog iysa ni loyindaqta ham. Ari ni tilonid nigemab woleheq teq in agon tiqiydaqta ham.

¹⁰ Haqanmo ya in abenab buk amikta na waqim

tiney. Neqan in ya iziynib bilaqne kubiq akokin nog dimun diq ya loyin. Teq ya neqim tilonan ya igemab in agon meqin diq iyyaq. ¹¹ Sa mat aqez na in ya kazaq ibilan. Ni yaqgo nan a ta tutad on mataw en amo amo og saw bunmo osad gigo nan amo amo bilaqayta nagan teq in gigo king kabemmo osayta na nenaq gigo hib ni daq abeb teq gwahtiqaqta na ago ananin a ta bilaqdaq ham.

11

Mataw giger gwahtiqim God ago gamuk bilaqiy

¹ Ari God uriw ara q titnonta amalib nagah gitowun waqayta na tiyag. Uriw na ago sisaq bilaqne katek wazim ulum ugayta nazaq nogta. In uriw na yagad ibilan, Ni eraqeq yaqgo Tempel teq bit nab tamaz em abanan turaqta na inaq gitowun waq ham. Ad ni on mataw bit nab lotu emayta na gitowun waqmo ham. ² Teq yaqgo bit aqezab humab wolayta asawun na ni huload atowun hi waq ham. Na ezaqgo ham saw na ya on mataw en ta asor Juda a haiqta nagan tinegta ham. Dauh amo amotag nag in yaqgo uliq tawonta nab boleq uliq na giholyon waqeq kalam 42 nazaq in wamuz daqayta ham. ³ Sa yaqgo mataw giger ya ibin bilaq daqayta na ya giqemid uliq nab tileh daqay ham. In tubusan meqinta abiyornaqta giholib emeq teq in leheq yaqgo nantut bilaq daqayta ham. In yaqgo nantut bilaqsa kam 1,260 nazaqmo tihiqiydaq ham.

⁴ Ay oliv giger teq lam giger on mataw bunmo gigo Iyahta na anognib turayta na in mataw giger naqmo gitowunta. ⁵ Teq mat aw nog in mataw

giger na gimeqin tonnan tonsa mataw na giteb faq gwahtiqeq le in gigo bab na ginoy bugid tumoq daqay. Helmo diq. Mat aw nog in giger na gimeqin tonnan ginad em daqayta na in dante naqmo amalib tumoq daqayta. ⁶ Teq mataw giger na kait wasihgo azawayin in giholib usdaqta. In kait wasihid urom a hi woqsa in God ago nantut bilaqad tiluw daqay. Ad in yuw buliyid ned iygo azawayin teq moq meqinta amo amo amalib on mataw ogibta gimeqin tongo azawayin in giholib tuqusdaqmo. Mataw giger na in daq nagan ginadibmo emid gwahtiqdaqta.

⁷ Ari mataw giger na boleq God ago gamuk bilaq bugid tihiqiyid teq karuw kwasikta yay abe milhastab gwahtiqdaqta na in giger na nenaq an wolad zaway diq iyeq ginol emid tumoq daqay. ⁸ Moqid in gisan uliq ayahta na agemab ulalabmo giquusdaq. Teq uliq gisan usdaqta na mataw gamuk abarawun bilaqad anan Sodom haqayta teq in anan Isip haqaytamo. Uliq nabmo mataw giger na gigo Iyahta ayib dom wolan momtamo. ⁹ Sa mataw gisan araq araq uliq amo amo-ibta teq nan amo amo bilaqayta teq og saw bunmo osayta na kabemmo boleq kam ezeqman teq aweweqta asormo in giger na gisan ahol waqad tiluw daqay. Luwad in mataw giwasihid in giger na gisan a hi giyay ton daqay. ¹⁰ Mataw giger na tumoqid teq on mataw og kab osayta na ginad dimniysa in yuquwad bar wazad teq in an naw tuqug daqay. Na ezaqgo nantut giger na osad in on mataw bunmo ogib osayta na afaqan ayahmo diq neg yaqayta na ago iyan.

¹¹ Ari kam ezeqman teq aweweqta na asormo

tihiqiyan God ago tim mataw giqeman kayeqmo osayta na lehim giger na giholib gwahtiqaan in kayeq ta iyiy. Kayeq iyim in eraqim tursa on mataw in gibiyad rab naqmo diq hiqiy yaqay. ¹² Sa Heven-ib mat araq in giger na dedibmo gibilensa in huritiy. Mat na bilam, Ne giger kab gaboliy ham. Haqan in onqasib Heven-ib gwalehsamo in gigo bab na tigibiyiy. ¹³ Sa kam nabmo kanawrig araq ayah diqta tugwahtim. Gwahtiqaad og ahol wolsa uliq ayahta na ago abeqil 10 giqusta na gigo amulikmo tartayim tuwom. Woqan kanawrig ayahta na siban on mataw kabemmo diq 7,000 nazaqmo tumoqiy. Moqsa on mataw ta asor na bunmo osad in rab naqmo diq hiqiyad teq in God Heven-ib osaqta na abin tiqiluwiy.

¹⁴ Ari afaqan giger aseseq diqta na tihiqiy. Teq ne gidek emiy. Afaqan ezeqmanta na asit naqmo tuboldaq.

Angelo 7-ta na ago taur ulam

¹⁵ Ari angelo 7-ta na ago taur tuqulam. Ula-man mataw kabemmo giqez atoranmo Heven-ib lileysa ya hurit. In bilaqiy,

Muran king bunmo ogib osayta na in i gigo Iyahta teq in ago Krai inaq gigo maror ahaqenib tiqiy bugiy haqiy.

Sa i gigo Iyahta in nagah bunmo giwamuzad in nazaqmo king ayah diqta iyeq kuluwakuwmo tuqosdaq haqiy.

¹⁶ Haqsa mataw marorta 24 God ameb in gigo marorgo banab osayta na in gibakbakan ulum

laquwim turad ginobun mulbunim ogib woqsa in God abin tiqiluwiy. ¹⁷ Abin iluwad in bilaqiy,

Iyahta God haqiy ni zaway bunmo wazaqta haqiy.

Ni kuluwa-kuluwmo osim bolim muran ni os tutaqta haqiy.

Ni ningo zaway ayah diqta na ulal tonim muran ni King ayahta iyim nagah bun diqmo giwamuzim osaqta haqiy.

Nazaq iyan i esey nigauq haqiy.

¹⁸ Mataw en bunmo in ni gihar nigad gigem meqniy yaqayta haqiy.

Sa ta ninmo nigem meqniydaqta akaman na muranmo tugwahtim haqiy.

Gwahtiqan mataw tumoqiya bunmo in ningo hazizirib gwahtiqeq titur daqay haqiy.

Tursa ni ningo nantut ningo kabiy em yaqayta na teq ningo on mataw tawonta na teq on mataw ni ninan rabad nibin wazin yaqayta nagan bunmo gibin inaqta teq gibin haiqta na inaqmo ni in gigo daq dimunta na amenin tinegdaq haqiy.

Ad mataw in on mataw gimeqin tonad ginol eman moqiya na ni in ginol emid tumoq bug daqaymo haqiy.

¹⁹ Ari mataw marorta 24 na gamuk bilaqim tihiqiyan God ago Tempel Heven-ib turaqta na ago dan ez tihis. Hasanmo God ago maror gigib mar tonim mataw nagta na ago abitan amikta in God ago Tempel aduganib ulalabmo tugwahtim. Gwahtiqanmo mewlig hikliyanim haresmo lehsa kait ahulan ayahmo diq iyyaq. Ad og ahol wolsa gig amikmikta urom nog kaitib woqyaq.

Satan ayogniz nenaq timeqniy hasiy

12

Jon in aw araq teq nagah ahulinaqta ayahta inaq gibiy

¹ Ari nagah lul araq diqta kaitib gwahtiqa ya ahol way. Nagah na in kazaq. Aw araq osad in zeq anuwan waqim bilaqne tubusan nog ahol sihenim osta. Teq in asen ahaqenib kalam oyad ussa ulig 12 nazaq bilaqne king ago balaw nog afaqinib giqusyaq. ² Aw na agem iyim ossa amun tubaysa in ahol titiysa tiqek tonya. ³ Sa nagah lul ta araq diq kaitib gwahtimmo. Na in nagah ahulinaqta ayahta kakaqta afaqin 7 nazaq inaqta teq adanidin 10 nazaqmo afaqinib nagab gituryaq. Sa in afaqin 7 nagab king ago balaw amikta 7 nazaq giqusyaqmo. ⁴ Nagah ahulinaqta na abiliknib in ulig kabemmo kaitib turiyta na giworonan ogibmo tuwoqiy.

Ari nagah ahulinaqta na in aw amun emid ya tilondaiq haqad amen emim os. ⁵ Ossa aw na amun matta tiqam. Amun na God atowun eman in teq gwatuq ain-ibta wazeq on mataw en bunmo giwamuzdaqta. Aw na amun tiqeman hid naqmo in amun waqim ad God agerab gwalehim God ago ban tawonta nab tiqemiy. ⁶ Sa aw na eraqim tukim saw amatawun haiqtab tilah. Saw nab in osad anamur emdaqta haqad God in ayon tuwastitayan usta. Aw na saw nab ossa in alowan tonad wamuzad didaq ugsa kam 1,260 nazaq tiqiydaq.

⁷ Ari Heven-ib bab araq ayahta gwahtim. Na angelo gigo amebta Maikel in ago angelo nenaq nagah ahulinaqta ayahta na inaq bab tiqem yaqay. Bab emsa nagah ahulinaqta na ago walmataw nenaq in eraqim bab na amenin tiqem yaqaymo. ⁸ Amenin emad nagah ahulinaqta na ayogniz nenaq gigo zaway haiqgam iyan in Heven-ib a ta osgo haiq tiqiyiy. ⁹ Nazaq iyan God ago angelo eraqim in nagah ahulinaqta na wazim hunegan ogibmo tuwom. Nagah ahulinaqta na in mat meqinta kwaziqmo osta naqmo. In anan Mat I Gigilehunan Bilaqta haqayta teq in anan Satan haqaytamo. Mat na in og kab on mataw God gileh ugayta na bunmo gikat negaqa. Teq God ago angelo in nagah ahulinaqta na ago walmataw nenaqmo giwazim gihunegan ogibmo tuwoq bugiy.

¹⁰ Sa Heven-ib mat araq aqez atoranmo lileyim kazaq bilaqsa ya hurit.

I gigo God in i bunmo gilumsiheq giwaqsa in ago zaway ulal iysa in king ayah diqta iyeq osdaqta akaman na tugwahtim ham.

Teq in ago Kraiss zaway bunmo wazdaqta akaman na tubolmo ham.

Na ezaqgo ham mat meqinta i gimaqbaban gimalib nan emaqta na hunegan ogib tuwom ham.

Mat na taromab teq zeqab inaqmo i gimaqbaban gigilehunan God ameb bilaqta ham.

¹¹ Sa nagah gigermo i gimaqbaban na gilumshun in dimunmo turiy ham.

Na Sipsip Amidon anedan na teq God ago gamuk in atoranmo wazad bilaq yaqayta

naqmo in gilumsihsa in gigo bab meqinta na uriyamiy ham.

Ad in bab meqinta na inaq an wolad in ogib kayeqmo os tutgo ginad a hi diq bilaqyaq ham.

In ginad em yaqay, I gibabun ka inaq an wolad oseq moqamta na dimunmo haq yaqay ham.

¹² Nazaq iyan ne on mataw bunmo Heven-ib osayta na ne ginad dimniyyiy ham.

Ari og ninyow kamis inaq ne timeqniyyiy ham.

Satan ne gigo hib ogib nab tihitim ham.

Hitiqim in ago kam siqim diq tiqiyaqta na ago in agem timeqniy hasaq ham.

¹³ Ari nagah ahulinaqta hunegan ogib womta na inmo ahol tiloyin. Loyinad in agem meqniysa lehim aw amun matta tiqamta na wol emnan muzad tiluwyaq. ¹⁴ Sa God tircaw ayahta aben gayik gigermo waqim aw na tuqug, in amalib meleq tukeq saw amatawun haiqtab in ayon ban wastitayan usaqta nab tilehdaq haqad. An saw nab in aw na alowan tonad didaq ugsa le ulig ezeqmanmo teq ulig aweweqta na asormo tiqiy.

¹⁵ Ari aw na tukim lehsa nagah ahulinaqta na nilad ateb yuw ayahmo gwahtiqa yuw na in uq ayahta nog iyim aw na ago hib sibim tilehyaq, in aw na soreq ad leheq neqid moqdaq haqad.

¹⁶ Samo og in aw na ulumsihim ate akim in nagah ahulinaqta ateb yuw gwahtimta na titilon bug.

¹⁷ Nazaq emsa nagah ahulinaqta na in aw na anan agem diq meqniysa in ahol buliyim tilah, in le aw na ago onmin nenaq bab emnan haqad. Aw na ago onmin in God ago gunun muzin bugad

teq in Yesus awagamun anan helmo haqad adan emad osayta.

Ari nagah ahulinaqta na kamisib lehim lan ezab titur.

13

Karuw kwasikta giger gwahtiqiy

¹ Ari karuw kwasikta araq afaqin 7 nazaq in-aqta teq afaqinib nagab adanidin 10 nazaqmo girtursa in kamis amuganib usim bo asan ban gwah-tiqsa ya ahol way. Teq king gigo balaw gifaqinib emayta nazaqta in adanidin 10 nagab giqussa ya gibiyimo. Sa in afaqin 7 nagab inmo ahol anan meqmeqinta hi bilaqnanta giqusyaymo. In aholnan amo amo nagan in gamuk haresmo amalib God bilawunayta naqmo giqusta. ² Ya karuw kwasikta na ahol waqsa in ahol awaqan bilaqne kasiq kwasikta ayahta anan lepa haqayta na awaqan nog. Teq in asen bilaqne kudor ayah nenan diqta anan bea haqayta na asen nog iysa atenmos bilaqne laiyon atenmos nogta ya ahol way. Sa nagah ahulinaqta lan ezab turta na in ago zaway ayahta teq inmo ahol abin ayahta teq in ago marorgo ban in amalib osad nagah giwamuzayta na in nagah nagan bunmo karuw kwasikta na tuqug bug.

³ Teq karuw kwasikta na ago afaqin araqab asulan awaz meqinta wol emid moggota nazaq nogta ussa ya ahol way. Sa hidmo asulan meqinta na mayimmo tidimniy. Nazaq iyan on mataw bunmo in daq na ahol waqad gihol riten lamsa in karuw kwasikta na tumuzin yaqay. ⁴ Muzinad in nagah ahulinaqta na inmo ago zaway karuw

kwasiakta na ugsa ahol waqad in bunmo nagah ahulinaqta na abin wazin yaqay. Ad in karuw kwasiakta inaqmo abin wazinad bilaq yaqay, Mat araq karuw kwasiakta ka nog a haiq haq yaqay. Mat araq karuw kwasiakta ka babub uriyamdakta haiqmo haq yaqay.

⁵ Ari God in karuw kwasiakta na aholibmo hiqiyen in yaqmo ag haqad atoranno God anan bilawunad in on mataw giwamuzad kalam 42 nazaqmo tiluw. ⁶ Luwad in ate akim God tibilawunyaq. Bilawunad in God abin meqin diq tonad teq in God ago bit in osaqta na abin timeqin tonyaqmo. Bit na in Yesus ago on mataw God inaq Heven-ib osayta naqmo. ⁷ Sa God in karuw kwasiakta na aholib hiqiyen in God ago on mataw tawonta na gimuzim ginolad giwazan woq yaqay. Ad in ago zaway ayahta na amalib on mataw en bunmo teq gisan bunmo teq gigo nan bunmo teq in uliq saw bunmo osayta na bunmo tigiwamuzyaq.

⁸ In nazaq emsa teq ogib kab on mataw kuluw diqmo in karuw kwasiakta na abin wazinad ayon lotu tiqem daqay. Kwaziq diqmo God og ka eman a hi gwahtiqsamo in on mataw kayeqmo tuteqmo os daqayta na ginan Sipsip Amidon ago buk-ib mar tonan tuqusaqta. Ari on mataw Sipsip Amidon kwaziqmo wol eman momta na ago buk-ib giholnan a hi usaqta naqmo in karuw kwasiakta na ayon lotu tiqem daqayta.

⁹ Mat aw nog in gidek inaq iyeq teq in gamuk ka huritiy.

¹⁰ Kam meqinta nab in God ago mat araq ayon bilaqeq,

“In bit gıqırquran osayta nab lehan” haqid,
mat na bit nab tilehdaq.

Ad in God ago mat araq ayon bilaqeq, “Baqirib
wol emiy” haqid,
mat na baqiribmo tumoqdaq.

Daq nazaqta teq gwahtiqdaqta iyan God ago on
mataw tawonta na in gituw hi hiqiysa ginad helta
na waz naqmo hiqiyeq osiy.

¹¹ Ari karuw kwasikta ta araq og aduganib
gwahtiqsa ya ahol way. In abigmanib adani-
din giger bilaqne sipsip adanidin nogta afaqinib
tursa in gamuk emyaqta na bilaqne nagah ahuli-
naqta na ago gamuk bilaq nog iyyaq. ¹² Karuw
kwasikta gıgerta na in karuw kwasikta amebta
na anognib turad in karuw kwasikta amebta
na ago zaway bunmo amalib ago kabiy emyaq.
Kabiy emad in on mataw ogib kab osayta na
gıqeman in karuw kwasikta amebta na ayon lotu
tıqem yaqay. Karuw kwasikta amebta naqmo in
ahol asulan awaz meqinta wol emid moqqota na
waqan teq asulan na hidmo mayim dimniy bugta.

¹³ Ari karuw kwasikta gıgerta na in kabiy
azawayin inaqta amo amo kabemmo gıqemyaq.
Gıqemad in on mataw gimeb faq amileq emid
ulilib kaitibmo useq milheseq ogib hitiqyaq.

¹⁴ God in karuw kwasikta gıgerta na aholibmo
hiqiyan in karuw kwasikta amebta na anognib
daq azawayin inaqta emad in on mataw ogib
kabta gikat negyaq. Kat negad in gibilenyaq,
Ne on mataw og kab osayta haqyaq ne karuw
kwasikta amebta ka ahol adulan emeq abin
iluwiy haqyaq. Karuw kwasikta kwaziqmo
baqirib qwayan asulan awaz meqinta wol emid

moqgota gwahtiqim teq in mayan a hi momta na adulan ne emiy haqyaq. ¹⁵ In nazaq gibilenan in karuw kwasikta amebta na adulan tiqemiy. Eman teq karuw kwasikta gigerta na zaway waqim in tim ulam hasan karuw kwasikta amebta na adulan aduganib lehan adulan na kayeq iyim gamuk tibilayyaq. Sa karuw kwasikta gigerta na gibilenyaq, Mat aw nog in karuw kwasikta amebta adulan ka wazinad ayon lotu a hi emsa teq na ne wol emid moqan haqyaq.

¹⁶ Ari karuw kwasikta gigerta na bilaqan on mataw bunmo gisanib tow araq tuwaqiy. Asor giben aqabnib waqsa asor gimaqbelab waqiy. On mataw givin inaqta teq givin haiqta teq mataw ginaghan kabemmo usaqta teq ginaghan haiqta teq mataw gigo og inaqta teq mataw begbeg osayta nagan bunmo in tow na gisanib waqiy.

¹⁷ Sa karuw kwasikta gigerta na gunun eman mat aw nog in karuw kwasikta amebta na ahol anan o ago ahol anulingan in gisanib a hi waqiyta na in on mataw ta asor na gigo hib didaq nagah osgota a hikidik zay yaqayta. Ad mat araq in on mataw gisan samanmo usaqta na gigo hib nagah araq a hikidik zayyaqtamo.

¹⁸ Ari ne ginad em has ago adanteqin kawaqmo. Mat anad inaqta na in karuw kwasikta amebta na ago ahol anulingan ka anononmo nulineq ulum keman. In ahol anulingan nawa na in mat diq ago ahol anulinganta. Teq in ahol anulinganta kawa usaqta ka in 666 naqmo.

Sipsip Amidon ago on mataw bar muturta wazy

¹ Ari ya saw ahol a ta waqim Sipsip Amidon in mataw 144,000 nazaq nenaq garah Sayon abigmanib tursa ya gibiy. Mataw na gimaqbelab Sipsip Amidon Amam inaq giholnan mar tonan ussa ya gibiy. ² Sa Heven-ib saw ahulan araq bolsa ya hurityaiq. Saw ahulan na bilaqne yuw kabemmo sibaqta ahulan teq kait ahulan ayahmo nazaq nogta ya hurityaiq. Teq ya idekib nagah na ahulan huritsa in bilaqne mataw kabemmo gita wolsa ahulan dimunta gwahtiqaqta nazaq nog ya hurityaiq. ³ Mataw biyahta na in King ago ban tawontab osaqta na teq nagah aweweq kayeqmo osayta na giyogniz mataw marorta 24 na nenaq gimeb turad in bar araq muturta waz yaqay. On mataw God ago maror asan ban osayta na in bar na ago a hi huritayta. On mataw og kabta gilikmanib mataw 144,000 God gizayta naqmo gimomo in bar na wazayta. ⁴ Mataw biyahta na in on nenaq daq meqinta anumlan inaqta a hi emiyta. Na ezaqgo in gihol wasihim aw inaq asit a hi usiyta na ago iyan. Mataw na Sipsip Amidon ezaqya lehsa in muzim inaq lehaytamo. God in on mataw og kabta bunmo gilikmanib mataw biyahta naqmo gizayim giwamta, bilaqne mataw kabiy ame waqayta nazaq nog. Giwaqan mataw na in God ayow Sipsip Amidon na inaq gigota tiqiyim osayta. ⁵ Mataw na gimileq a hi iyayta teq in daq araq meqinta ananin waq daqayta na giholib a hi usaqtamo.

Angelo ezeqman God ago gamuk bilaqiy

⁶ Ari ya angelo araq God ago nan dimunta kuluwa-kuluwmo usaqta na on mataw ogib osayta gibilennan haqad kaitib melim lehad luwsa ya ahol way. In ago kabiy in on mataw en amo amo teq gisan amo amo teq gigo nan amo amo teq uliq saw haresmo osayta na bunmo in God ago gamuk dimunta na gibilenaqta. ⁷ Angelo na in atoranmo lileyim bilam, God in on mataw bunmo hazizirib giqemeq gigo daq amenin negdaqta na akaman tugwahtim ham. Nazaq iyan ne God anan rabad abin iluwad ayon lotu emiy ham. In og, kait, kamis teq yuw diq na bunmo inmo giqamta ham.

⁸ Haqan angelo ta araq gigerta in angelo amebta na muzim abeb bolad in kazaq bilam, Uliq ayahta Babilon tuwoq bug ham. Helmo in timeqniy has ham. Uliq na in on mataw en bunmo gihureqan in ago daq meqinta emad gihol atoranmo eraqsa in an haresmo hureqad nenaq us yaqayta ham. Bilaqne wain ayun atoranta negan in uluwim ginad dimunta hulosityta nazaq nog ham.

⁹⁻¹⁰ Haqanmo angelo ta araq ezeqmanta na in angelo giger ameb boliyta na gimuzim bolad in atoranmo lileyim bilam, Mat aw nog in karuw kwasikta abin iluwayta teq in ahol adulan ayon lotu emayta teq in gimaqbelab o gibenab ago atowun waqayta, on mataw na bunmo in wain ayun lul araq meqin diqta tuquluw daqay ham. Wain ayun na in God ago agem meqniy naqmo ham. Sa God in wain ayun na yuw inaq buliyid asit amidemqan a hikidikmo iydaq ham. Haiqqam ham. On mataw na God ago

agem meqniy watwatmo tuquluw daqayta ham. Uluwad in God ago angelo tawonta nagan giyow Sipsip Amidon inaq gimeb santitiy meqin diqta waqsa gig oyaqta anan salfa haqayta na ginoy titaydaq ham. ¹¹ Ginoy titaysa mataw na gisan oyad aqasin kam bunmo gwalehdaqta ham. On mataw na karuw kwasikta na abin iluwad teq in adulan ayon lotu emiyta ham. Teq in karuw kwasikta na atowun in gisanib waqiyta ham. Nazaq iyan in zeqab taromab inaqmo santitiy waqad ginamur haiqmo os daqayta ham.

¹² Daq nazaq diq gwahtiqaqta iyan God ago on mataw tawonta bunmo giwaz meqniyeq ginad helta na waz naqmo hiquyeq osiy. God ago on matawta na in God-mo ago gunun muzin bugad Yesus anan helmo diq haqad osayta.

¹³ Ari teq Heven-ib mat araq lileyim gamuk kazaq ibilensa ya hurit. In bilam, Ni nan kazaq mar ton ham. Muran teq abeb on mataw Iyahta anan helmo haqad osimmo moqayta na bunmo tidimniyeq os daqay haqad ni nazaq mar ton ham. Teq God ago Bugaw Dimunta bilaqaq, Nazaqmo haqaq. On mataw na giholtuw bulad kabiy emiyta na hulosad in ginad dimniysa ginamur tiqem daqay haqaq. Na ezaqgo in giholtuw bulad kabiy emiyta na anon abeb teq tugwahtiqaqta haqaq.

Ogib didaq heman urotgo akaman gwahtim

¹⁴ Ari ya saw ahol a ta waqim onqas husta araq ahol way. Ahol waqsa mat araq awaqan bilaqne Mat Atatin awaqan nogta onqas na amalib ossa

ya ahol waymo. In afaqinib king ago balaw gol-ib emiyta ussa teq baqir ame meqin diqta in abenab wazyaq. ¹⁵ Sa angelo araq God ago bit hulosim asan ban gwahtiqad in mat onqas amalib osta na lilewunim bulon, Didaq bunmo tiham ham. Heman muran didaq urotgo akaman tiqiy ham. Nazaq iyan ni ningo baqir na amalib didaq giqurot ham. ¹⁶ Haqan mat onqas amalib osta na ago baqir wazim hunegad didaq hemim ogib gituraqta na in tigiurot bugyaq.

¹⁷ Sa angelo araq God ago bit Heven-ib turaqta na hulosim asan ban gwahtiqad in inaqmo baqir ame meqinta wazim ad bo tugwahtim. ¹⁸ Gwahtiqan angelo ta araqmo in ago zaway in God ayon tamaz emayta ago faq wamuzaqta na in God amen tamaz em abanan na hulosim asanib gwahtiqim in angelo baqir ame meqin diqta wazaqta na atoranmo lilewunim bulon, Ogib wain anagin tighemim usaq ham. Nazaq iyan ningo baqir ame meqin diqta na waqeq amalib am wain anagin aqurnaq na giquroteq ginuw bug ham. ¹⁹ Haqan angelo na ago baqir wazim hunegad ogib wain anagin aqurnaq bunmo giqurotim tiginuw. Ginuwim gihunegan wain anagin bay ninalaq ayun waqgo banib tuwom. Ban na in God ago agem meqniymo atowun. ²⁰ In wain anagin na hunegan uliq asan ban bay ninalgo banib woqan in tigibay ninaliy. Bay ninalan ned ayahmo ban nab gwahtiqim lehim saw ayahmo isihim us, 300 kilomita nazaq. Ad ned na gabolim hos ateb ain usaqta nabmo diq iy.

15

Angelo 7 nazaq in nagah meqin diqta 7 giwazim turiy

¹ Ari nagah lul araq diqta kaitib gwahtiqaan ya ahol waqim ihol riten lam. Ya angelo 7 nazaq gibiyisa in nagah meqin diqta 7 nazaq in amalib on mataw gimeqin ton daqayta na giwazim tursa ya gibiy. Nagah meqinta na akaman tihiqiy bugid teq afaqaan araq a ta hi gwahtiqaq. Nagah meqinta 7 na hiqiyid teq God ago agem meqinta na inaqmo tihiqiy bugdaqmo.

² Sa ya nagah ta araq diq bilaqne Kamis ayahta nog ahol waymo. Kamis na awaqaan bilaqne faq teq galas inaq wastonan usaqta ya ahol waq nog iy. Teq on mataw biyahmo in God gita nagta na wazim Kamis na adekib tursa ya gibiyimo. On mataw nawa na in karuw kwasikta teq in ahol adulan na inaq bab emim giquriyamad in gisanib karuw kwasikta na atowun a hi waqiyta. ³ In turad God ago kabibiy mat Moses ago bar wazad teq in Sipsip Amidon ago bar waz yaqaymo. In bar wazad bilaq yaqay,

Iyahta God haq yaqay,

Ni zaway bunmo wazaqta haq yaqay.

Ni daq aseseqta amo amo giqemaqta haq yaqay.

I ningo daq nagan gwahtiqa sa ahol waqad i gihol turuh nemaqta haq yaqay.

Ningo daq bunmo in titnonta teq in hel diq-taqmo haq yaqay.

Ni on mataw en bunmo gigo King-ta haq yaqay.

⁴ Iyahta ninmo nimomo tawon diq iyim osaqta haq yaqay.

Nazaq iyan on mataw bunmo nirabunad nibin tiqiluw daqay haq yaqay.

Mataw bunmo boleq ninognib lotu tiqem daqay haq yaqay.

Na ezaqgo ningo daq dimdimunta na in mataw bunmo gimeb ulalabmo tugwahtim haq yaqay.

⁵ Ari nagah na tihiqiyan abe ban ya saw ahol a ta waqim bit karuwsanibta God abin eman ulal iyyaqta na in Heven-ib Tempel nog iyim turad aqez hasim ussa ya ahol way. ⁶ Sa angelo 7 na in nagah meqin diqta on mataw gimeqin tondaqta anaghan giwazim in God ago bit na hulosim bo asanib tugwahtiqiy. In tubusan dimunta anumlan haiqta hikliyanaqta giholib emiyta teq nagah araq gol-ibta am gan gibanib hureqan us. ⁷ Sa nagah aweweq kayeqmo osayta na gigo araq in deg gol-ib emiyta 7 nazaq a bolim angelo 7 na amulik-mulikmo tinag. Deg nab God kuluwa-kuluwmo osaqta na ago agem meqinta ate gwalim usaqta. ⁸ Sa God ahol anuwan teq in ago zaway inaqmo atoranmo oysa aqasin gwah-tiqad Tempel na adugan tuwaleq ton bugyaq. Sa mat araq le bit nab gwahtiqdaqta haiq iyyaq. Ari angelo nagah meqin diqta 7 nazaq giwazayta na gigo kabiy tihiqiyid nab teq mataw le Tempel nab a ta gwahtiq daqay.

16

Angelo in God ago agem meqniy degib usta na ogib wazbaliy

¹ Ari ya mat araq aqez God ago bit adugan ban gwahtiğim angelo 7 na atoranno gililewunsa ya kazaq hurit. In bilam, Ne God ago agem meqinta adegnaq 7 na waqeq a le ogib wazbalid woqan ham.

² Haqan angelo amebta na lehim God ago agem meqinta adegnaq in wazta na wazbalan ogib woqanmo gisulan awaz meqinta ahuran meqin diqta mataw gisanib gwahtiqeq tilehyaq. On mataw karuw kwasikta na atowun gisanib waqim teq in ayon lotu em yaqayta naqmo gi-holib gisulan na gwahtiqyaqta.

³ Sa ta angelo gigerta na lehim God ago agem meqinta adegnaq in wazta na wazbalan kamisib woqanmo kamis buliyim mat momta anedan nog iyim gwahtiqeq lehyaq. Sa kamisib nagah bunmo kayeqmo luwayta na tumoq bugiy.

⁴ Sa ta angelo ezeqmanta na lehim God ago agem meqinta adegnaq in wazta na wazbalan yuw sibaqta teq yuw yayib bolaqta nagab tuwom. Woqanmo yuw nagan buliyim ned nogmo gwah-tiqeq lehyaq. ⁵ Sa angelo yuw bunmo giwamuza-qta na in kazaq bilaqsa ya hurit. In bilam,

God ham ni muran osad teq kwaziqmo diq ni ostamo ham.

Ningo daq dimun iysa ni tawon diq iyim osaqta ham.

Ad ni mataw gigo daq meqinta na tuqulum kemim ni in gigo daq na ahunibmo amenin tinag ham.

⁶ Mataw na in ningo nantut kabemmo teq ningo on mataw tawonta kabemmo ginol emsa ginedan mutbalim wom ham.

Nazaq iyan ni mataw meqmeqinta na ned negan in tuquluwiy ham.

Na in gigo daq meqinta na ago anawun anonon diqmo in tuwaqiy ham.

⁷ Sa mat araq aqez God amen tamaz em abanan nab gwahtiqim kazaq bilaqsa ya hurit.

Nazaqmo ham, Iyahta ham, ni zaway bunmo wazaqta ham.

Ni on mataw gigo daq ulum kemad gimen gamuk heltaqmo bilaqta ham.

Teq ni mataw gigo daq ahunibmo amenin neqta ham.

⁸ Ari angelo aweweqta na lehim God ago agem meqinta adegnaq in wazta na wazbalan zeq amalib tuwom. Woqanmo zeq zaway diq iyim in era mataw ogibta tiginoy emyaq. ⁹ Zeq oyad afan meqin diqta na mataw ginoy naqmo hiqiysa in gigem meqniysa God tibilawun yaqay. God inmo nagh mataw gimeqin tonyaqa na bunmo giwamuzaqta teq mataw na ginad buliyim God abin a hikidik iluw yaqay.

¹⁰ Sa angelo abaynaginta na lehim God ago agem meqinta adegnaq in wazta na wazbalan karuw kwasikta na ago marorgo ban in amalib osad ago on mataw giwamuzaqta nab tuwom. Woqanmo on mataw karuw kwasikta muzinad ago maror ahaqenib osiyta na gigo hib romriq kwasik diqta tugwahtiqyaq. Sa santitiy giholib gwahtiqsa in meqin diq loyinad gimileq mugad os yaqay. ¹¹ Mataw na gisanib gisulan titiy naqmo hiqiysa iyan in God Ulilib Osaqta na tibilawun yaqay. Ta teq in ginad buliyad gigo daq meqinta na gileh a hikidik ug yaqay.

¹² Sa angelo 6-ta na lehim God ago agem meqinta adeгнаq in wazta na wazbalan yuw ayahta anan Yufretis haqayta nab woqanmo yuw na tumay bug. May bugan zeq gwalagta ban king asor teq bolnan haqad osiyta na gimen dan tugwahtim. ¹³ Sa nagh ahulinaqta ayahta na teq karuw kwasikta na teq nantut katiyta na in gite akan waqit meqinta gihol anumlan inaqta giwaqan kuter nogta ezeqmanmo tugwahtiqiy. ¹⁴ Kuter ezeqman na in bugaw meqin diqta teq in daq amo amo azawayin inaqta emayta. In og saw bunmo haresmo leheq luwad in king aseseqta nagan gikat negsa in gigo bab mataw giwaqeq giqad bo humab tuwol daqayta. Humab woleq in God Zaway Bunmo Wazaqta na ago kam ayahta nab in bab ayahta wazid tiqeraqdaqta.

¹⁵ Ne Yesus aqez ka huritiy. In bilaqaq, Mat arin inaqta bolaqta nazaq nog ya ne gigo hib tuboldaiq haqaq. Nazaq iyan mat a hi usad ago tubusan wastitayim ahol agerab emaqta naqmo in tidimniyim osaqta haqaq. Na ezaqgo ya boldaiqta nab mat na ago bit huloseq asan ban gwahtiqeq on mataw gimeb abe aholmo a hi luwdaqta na ago haqaq.

¹⁶ Ari waqit meqinta ezeqman na in king na giwaqim giqad bo saw araqab gihumab tuwoliy. Saw na Hibru nanib in anan Armagedon haqayta.

¹⁷ Sa angelo 7-ta na lehim God ago agem meqinta adeгнаq in wazta na wazbalan kait amalib tuwom. Woqanmo Tempel-ib God ago ban tawonta nab mat araq aqez atoranmo lileyim bilaqsa ya kazaq hurit. In bilam, Nawaqmo tihiqiy ham. ¹⁸ Sa mewlig haresmo hikliyansa

kait ahulan ayahmo diq tiqiyyaq. Sa kanawrig ayah nenan diqta tisib. Kwaziq diqmo mataw mutur gwahtiqim og kab osiyta nab iyim bolim bo kam nabmo og ka nazaq ahol a hi wolta.

¹⁹ Og ahol wolan uliq ayahta Babilon na mizilayim aholsor ezeqmanmo iysa og saw bunmo gigo uliq aseseqta nagan bunmo tuwoq bugiymo. Kam nab God in uliq ayahta Babilon na anadin emim in ago agem meqniy bilaqne wain ayun agognaqta nazaq nog in negan tuquluw bugiy. ²⁰ Sa nud bunmo tukim lehsa garah bunmo woq bugan mataw garah araq ahol a ta hi waqiy. ²¹ Sa kaitib wayway aseseqta gigo afaqan 50 kilo nazaqta urom nog mataw gimalib woqyaq. Wayway aseseqta na kaitib woqim mataw gimeqin diq tona mataw gigem meqniysa God tibilawun yaqay. Na ezaqgo in afaqan na loyinsa giholib meqin diq iysa iyan na ago.

17

Aw ayahta mataw gihureqaqta na in afaqan ayahmo wam

¹ Ari angelo 7 deg wazim turiyta na gigo araq in ya igerab gelim kazaq ibilan. Ni bolid aw danatabta awaz meqinta yuw aseseqta giqurumnib osaqta ko in ago daq meqinta amenin waqsa ya ni tiniqisihunnan ham. ² Ogib kab king bunmo in aw na inaq usiyta ham. Teq aw na in on mataw bunmo gihureqan in ago daq meqinta emad gihol atoranno eraqsa in an haresmo hureqad inaq us yaqayta ham. Bilaqne in wain ayun atoranta

negan in uluwim ginad dimunta hulosisim daq emiyta nazaq nog ham.

³ Haqsa God ago Bugaw Dimunta ya iholib ayahmo bolan angelo na ya iwaqim isorim iqad og amatawun haiqtab tilah. Lehan saw nab aw araq in karuw kwasikta kakaqta araq amalib ossa ya ahol way. Karuw kwasikta na aholnan kabemmo in asanib mar tonan giqusta. Ad in aholnan amo amo na bunmo abilaqan ahuritan meqin diqta, bilaqne gamuk amalib God bilawunayta nazaq nog. Karuw kwasikta na afaqin 7 nazaq inaqa teq adanidin 10 nazaq afaqinib nagab gituriy. ⁴ Sa aw na ago tubusan kakaqta awaqan bilaqne king gigo tubusan awaqan nog. Sa in ago balaw dimdimunta gol-ibta teq ago kaliloy gig awaq dimdimunta amo amo amalib giqemiyta aholib giquis. Aw na abenab in gog araq gol-ibta wazyaq. Sa gog na aduganib daq amo amo God ameb lilihim usaqta na teq aw na danatab luwad daq amebay inaq emaqta nagan bunmo in gog nab ate gwalim giquis. ⁵ Teq aw na amaqbelab in ahol agamukan abarawunta araq kazaq mar tonan us.

YA ULIQ BABILON AWAZ MEQINTA ON
DANATABTA GINENMO DIQ YAQMO DAQ GOD
AMEB LILIHIM USAQTA NA ANAMREN YAQMO
DIQ

⁶ Aw na in God ago on mataw tawonta ginedan uluwim ahol agadan iysa ya ahol way. On mataw na Yesus anan helmo haqsa iyan in ginol eman moqiyta. Ya nagah na ahol waqad ihol turuh nem naqmo diq hiqiyyaq.

⁷ Sa angelo na kazaq ibilan. Ni nagaqgo nihol

turuh nemaq? ham. Ya teq aw na alulin tinibilendaiq ham. Teq karuw kwasikta aw sorad a luwaqta na teq in afaqin 7 na teq in adanidin 10 nazaq usaqta na gilulin ya tinibilendaiqmo ham. ⁸ Karuw kwasikta nawa ni ahol tuwamta na in kwaziqmo osta ham. Ad muran in a ta hi osaq ham. Teq abeb in yay abe milhasta na huloseq a ta gwahtiqdaq ham. Gwahtiqeq luwad oseq le in timeqniy hasdaqta ham. In kwaziqmo osta teq in a ta hi osaqta teq abeb in ta boldaqta na ago on mataw giholnan God ago buk-ib haiqta naqmo in karuw kwasikta na ahol waqad gihol riten lamdaqta ham. Buk nab on mataw kayeqmo tuteqmo os daqayta na giholnan usaqta ham. Kwaziq diqmo God og ka eman a hi gwahtiqsamo in on mataw na ginan buk nab mar tonan tuqusaqta ham.

⁹ Mat anad dimunta inaqta na in nagah ka ago tuhurit kemdaq ham. Karuw kwasikta na ago afaqin 7 na in garah 7 nazaq gitowun ham. Sa aw na in garah 7 na gibigmanib osaqta ham. ¹⁰ Sa afaqin 7 naway na in king 7 nazaq gitowunmo ham. King abaynagin nazaq tuqosiyta teq muran king 6-ta na in osaq ham. Sa king 7-ta na teq gwahtiqdaqta ham. In gwahtiqeq asitmo tuqosdaq ham. ¹¹ Ossa teq karuw kwasikta kwaziqmo osta teq muran in a ta hi osaqta na in abeb a ta gwahtiqeq in king 8-ta nazaq nog tiqiydaq ham. In ago daq king 7 na gigo daq nog iydaqta teq in gwahtiqeq luwad oseq teq in timeqniy hasdaqta ham.

¹² Ad ni karuw kwasikta afaqinib adanidin 10 nazaq ahol giwamta na in king 10 nazaq gitowun

ham. Teq king 10 na in gigo ban waqim a hi osay ham. Abeb in gwahtiqeq karuw kwasikta na inaq zaway waqeq teq in kam asitmoqmo zeq adulan amulikmo nazaq in king iyeq tuqos daqay ham. ¹³ King nagan ginad amulikmoqmo usdaqta ham. Ad in gigo zaway teq gibin aseseqta na bunmo in karuw kwasikta na tuqug daqay ham. ¹⁴ King nagan in Sipsip Amidon ago walmataw nenaq bab emsa Sipsip Amidon ago mataw na nenaq eraqeq king nagan babub tigiquriyam bug daqay ham. Na ezaqgo Sipsip Amidon in king bunmo gigo King-ta teq in mataw aseseqta bunmo gigo Iyah Diqta ham. Teq Sipsip Amidon ago walmataw na gibin kazaq usaqta ham. Sipsip Amidon inmo mataw na gililewunim aholyon gilumim giwamta ham. Giwaqan in ago nan muzinad gituw a hi hiqiyayta ham.

¹⁵ Haqad angelo na kazaq a ta ibilan. Aw danatabta yuw aseseqta gigerab ossa ni ahol wamta na ham yuw na in on mataw bunmo gitowun ham. Og kab mataw en amo amo gidauhan og saw haresmo osad gigo nan amo amo bilaqayta gitowun na in yuw aseseqta naqmo ham. ¹⁶ Sa karuw kwasikta adanidin 10 na giyow karuw kwasikta ta araq na inaq in aw danatabta na gigem meqin diqta tuqug daqay ham. Ad in aw na abin meqin diq toneq ago tubusan nagan nagan bunmo giwaqid in begbeg iyeq abe aholmo tiluwdaq ham. Sa king 10 na giyow karuw kwasikta na inaq in aw na amizan neqad teq in asan hunegid le faqmeb gwale tuqoywordaq ham. ¹⁷ God in king 10 na giqeman in ginad amulikmo iyim gigo zaway in wazayta na bunmo

in eman karuw kwasikta na ahaqenib lehan iyan in daq nazaq em daqayta ham. Ad in God-mo anad muzinad daq nazaq emad ossa teq nagah bunmo God anan bilamta na tugwahtiq bugdaq ham. ¹⁸ Teq aw ni ahol wamta na in uliq ayah diqta og kab king bunmo giwamuzaqta naqmo atowun ham.

18

Uliq ayahta Babilon timeqniy

¹ Ari nagah na tihiqiyanmo angelo araq awaz meqinta Heven hulosis gehitiqsa ya ahol way. In ahol abalawun oy naqmo hiqiysa ogib kab saw bunmo hastitayan saw anuwan ayahmo us. ² Sa in atoranmo lileyim bilam,

Uliq ayahta Babilon timeqniy has ham.

In timeqniy has ham.

Meqniy hasim muran in bugaw meqinta gigo uliqta tiqiy ham.

Uliq na bugaw meqmeqinta nagan teq ah meqmeqinta ginumlan inaqta mataw in ginan gituw hiqiyayta nagan bunmo gigo ban tiqiy ham.

³ Na ezaqgo uliq nawa na in on mataw en bunmo gihureqim giqeman in gihol atoranmo eraqsa ginad meqinta hares gwah-tiqyaqta ham.

Bilaqne in wain ayun atoranta uluwim ginad dimunta hulosisya nazaq ham.

Sa ogib kab king bunmo in uliq na inaq daq amebay inaqta kabemmo emiytamo ham.

Uliq na amatawun in ginad bilaqgo anaghan anan diq moqsa iyan og kab mataw mani

akabiyan emayta na bunmo in gigo es nagan uliq nab a le zayad mani ayahmo waq yaqayta ham.

⁴ Ari mat ta araq aqez Heven-ib gwahtiqsa ya kazaq hurit. In bilam,

Yaqgo on matawta ham ne uliq na huloseq bo asanib gwahtiqiy ham.

Luweq daq meqinta in emayta na ne giholib soqotid ne em daqaymo ham.

Emsa mataw na in gigo daq meqinta na amenin meqinta waqsa ne nenaq araqibmo tuwaq daqaymo ham.

⁵ Uliq na ago daq meqinta kuluwmo diq iyim in an amalib amalib gwale ulilibmo diq tiqiy ham.

Iyan God ahol waqad in uliq na anadin tiqemaq ham.

⁶ Uliq na in bilaqne aw danatabta nog iyim mataw giyon daq amta nazaqmo ne in ayon emiymo ham.

Emad ne aw na ago daq meqinta in amta na amenin ugad teq ne a ta ug toniy ham.

In yuw atoranta gogib buliyim mataw negan uluwiyta nazaqmo ne yuw atoran diqta gogib emeq teq ne gog gigermo ugid in uluw bugan ham.

⁷ Aw na inmo ahol abin ayahmo iluwta na teq in daq ahol bilaqgota kuluwmo amta na nazaqmo diq ne in santitiy ayahmo ugsa in ame kabemmo gaq wazan ham.

Na ezaqgo ham inmo ahol anan bilaqaq, Ya maror ayah diqta haqaqta ham.

Ya wabur a haiqta haqaqta ham.

Ya gaq a hikidikmo wazdaiqta haqaqta ham.

⁸ Teq Iyahta God ago zaway ayahta inaqta in Babilon ago daq tuqulum kemim anan bilam, Uliq na timeqniydaq haqad in bilam ham.

Nazaq iyan moq meqin diqta

teq santitiy ayahmo

teq zarow akaman amik a haiqta in kam amulik nabmo uliq nab tugwahtiq bugdaqta ham.

Gwahtiqsa teq faq eraqeq uliq Babilon oyid in tihiqiy bugdaq ham.

⁹ Ari kam nab og kab king bunmo uliq na inaq gihol bilaqsa osad inaq us yaqayta na in uliq na faq ayahmo oyad aqasin gwalehsa in ahol tuwaq daqay ham. Ahol waqad in ginad meqniysa gigem afaqan iysa gaq wazad tuqos daqay ham.

¹⁰ Osad in uliq na afaqan meqin diq waqsa ahol waqad in rabad pesanmo turad bilaq daqay,

Uliq Babilon timeqniy haq daqay ham.

In timeqniy haq daqay ham.

In uliq ayah diqta teq kam amulik nabmo in ago daq meqinta na anawun tuwaq bug haq daqay ham.

¹¹ Sa og saw bunmo mataw mani akabiyman emayta na in uliq Babilon anadin emad ginad meqniysa gigem afaqan iysa gaqad tuqos daqay ham. Na ezaqgo Babilon on mataw na in mataw mani akabiyman emayta na gigo es a ta hi zay daqayta na ago iyan ham. ¹² Es naway na gol

teq silva teq gig dindimunta anawun ayahmota teq gig kamisibta anan bokbok haqayta teq tubusan husta dimun diqta anan linen haqayta teq tubusan kakaqta anawun ulilibta teq tubusan dimunta anan silk haqayta teq ay anan sitron

haqayta teq karuw aseseqta gite sisoqim nagah dimdimunta giqemayta teq nagah amo amo ayib teq baras-ib teq ain-ib teq gig amarmarin inaqta na gimalib giqemayta anawun ayahmota nagan bunmo gizaygo akaman tihiqiy ham. ¹³ Teq ay sinamon asan ahuran dimunta teq gunay teq nagah araq nal nogta aqasin ahuran dimunta gwahtiqaqta teq masil ahuran dimunta giger mir ayow frenkensens inaq teq wain ayun teq oliv amasilan teq mel dimunta teq wit anagin teq bulmakau teq sipsip teq hos teq wilka teq kabibiy on mataw gizayad gimenin waqayta nagan bunmo gizaygo akaman tihiqiymo ham. Nagah nagan bunmo mataw mani akabiyman emayta na in uliq nab a leheq a ta hi gizay daqayta ham. ¹⁴ Kam nab mataw mani akabiyman emayta na in uliq Babilon buloneq bilaq daqay,

Nagah dimdimunta ni anan diq moqaqta na bunmo in ningo hib tihiqiy haq daqay ham.

Ningo nagah dimdimunta teq ningo balaw dimdimunta na bunmo nabagag tilehan mataw ahol a ta hi waq daqay haq daqay ham.

¹⁵ Sa mataw mani akabiyman emad uliq nab mani ayahmo waq yaqayta na in uliq na santitiy ayahmo waqsa ahol waqad teq in tirab daqay ham. Ad in hullos ugeq pesanmo turad teq in gaq wazad gigem afaqan iysa tuqos daqay ham.

¹⁶ Mataw na bilaq daqay,

Uliq ayahta na timeqniy haq daqay ham. In timeqniy haq daqay ham.

Kwaziqmo on mataw na tubusan dimunta anan linen haqayta na teq tubusan kakaqta

awaqan bilaqne king gigo tubusan awaqan
nogta na in giholib giqem yaqayta haq daqay
ham.

Sa in gigo balaw dimdimunta gol-ibta teq
gigo kaliloy gig awaq dimdimunta amo amo
amalib giqemiyta in giholib usyaqta haq
daqay ham.

¹⁷ Teq kam amulikmo nawaqmo in gigo es
nagah nagan bun diqmo tihiqiy haq daqay
ham.

Ari muy anamreniz teq mataw muyib luwad
uliy aseseqta asorib lehayta na teq muy ago
kabibiy mataw teq mataw bunmo kamisib mani
akabiyman emad luwayta na in bunmo pesanmo
turiy ham. ¹⁸ Turad faq amileq aqasin inaq
gwalad oysa in ahol waqad dedibmo bilaq yaqay,
Uliy araq abin in uliy ayahta ko abin nog a
haiqta haq yaqay ham. ¹⁹ Haqad mataw na og
abutbutan waqim in gimo gifaqinib emad teq in
gaqad gigem afaqan iysa lileyeq bilaq yaqay,

Uliy ayahta ko timeqniy haq yaqay.

In timeqniy haq yaqay ham.

Mataw gigo muy inaq na bunmo in uliy nab
mani ayahmo waq yaqayta haq yaqay ham.

Ta teq kam amulikmoqmo uliy ayahta na time-
qniy has haq yaqay ham.

²⁰ Haqad mat na a ta bilam,

Heven-ib angelo bunmo ham, ne ginad
dimniyan ham.

Teq God ago nantut teq in ago Aposel teq in ago
on mataw tawonta na bunmo ham ne nagah
muran uliy nab gwahtimta na ago ne ginad
dimniyanmo ham.

Uliq ayahta na in ago daq meqinta amalib ne gimeqin tonan muran God in uliq na ago daq meqinta na amenin tuqug bug ham.

²¹ Ari gamuk na tihiqiyanmo angelo ta araq awaz meqinta in gig araq bilaqne gig ayah nenan diqta amalib wit wol ninalayta nazaq nogta in waqim hunegan kamismeb woqsa in bilam,

Kazaqmo teq uliq ayahta Babilon waqeq atoranmo hunegid tuwoqdaqmo ham.

Woqid teq mataw uliq na ahol a ta hi waq daqay ham.

²² Nazaq iyid teq Babilon ham mataw in gita ahulan teq mataw bar amo amo waz yaqayta giqez teq taur ahulan teq kadug ahulan ne gigo hib a ta hi hurit daqay ham.

Ad ne gigo uliqab in mataw kabiy amo amo em yaqayta na gisawanmo tuwaq daqay ham.

Teq on mel akabiy an emad wit anagin wol ninalayta na gihulan ne gigo uliq na amuganib a ta hi gwahtiqdaq ham.

²³ Lam anuwan ne gigo hib a ta hi oydaq ham.

Sa ne gigo hib on mataw an a ta hi waq daqay ham.

Na ezaqgo ne gigo mataw mani akabiy an em yaqayta na in og kab mataw aseseqta gibin inaqa iyim in igmo ag haqad osiyta ham.

Teq ne gigo liqiy amalib ne on mataw og saw bunmo gikat negiy ham.

²⁴ Teq God ago nantut kabemmo teq in ago on mataw tawonta kabemmo ginol eman ginedan womta na ago mebay uliq nab usta ham.

Ad on mataw bunmo babub ginol eman ginedan womta na ago mebay uliq nab ustamo ham.

19

Uliq Babilon meqniyan Heven-ib on mataw ginad dimniyy

¹ Ari nagah na abun ban ya Heven-ib on mataw biyahmo osad gamuk atoranmo bilaq nog iysa ya hurit. Mataw na bilaqiy,

I God abin iluwuq haqiy.

I gigo God amomo in i giwaqim giqeman i ban dimuntab osauqta haqiy.

I in amomo abin sorid ulilibmo gwalehdaq haqiy. In amomo ago zaway ayah diqmota haqiy.

² God in on mataw gigo daq ulum kemad heltaqmo bilaqta haqiy.

Teq in mataw gigo daq ahunibmo amenin neqta haqiy.

Aw danatabta awaz meqinta na in on mataw bunmo ogibta gimeqin tonad gihureqan in ago daq muziniyta haqiy.

Nazaq iyan God in aw na ago daq meqinta na amenin tuqug haqiy.

Aw na in God ago kabibiy mataw ginol eman moqiyta haqiy. Nazaq iyan God in ago on mataw ginedan womta na aqenin aw na ago hib tuwam haqiy.

³ Haqad in gime gigerta a ta lileyim bilaqiy,

I God-mo abin iluwuq haqiy.

Uliq ayahta na oyad faq aqasin tutimmo kuluwa-kuluwmo gwalaqta haqiy.

⁴ Sa God ago ban tawontab ossa mataw marorta 24 na giyogniz nagah aweweq kayeqmo osayta na nenaq in gibakbakan ulum laquwim turad God amen lotu emad kazaq bilaq yaqay,

Hel diqtaqmo haq yaqay.

I God abin iluwuq haq yaqay.

⁵ Sa God ago ban tawonta nab mat araq aqez gwahtiqim bilam,

God ago kabibiy on mataw teq on mataw God rabunad abin wazinayta na bunmo ne God abin iluwiy ham.

Ne mataw gibin inaqa teq gibin haiqta inaqmo God anan wazid ulilibmo gwalehan ham.

Sipsip Amidon aw waqnan tonsa neqwaq ayahta gwahtim

⁶ Ari on mataw kabemmo humab wolim gamuk bilaqayta nazaq ya hurit nog iy. In gihulan bilaqne yuw ayahta sibim lehad ahulan kabemmo iyaqta nazaq nog iyad teq in bilaqne kait ahulan ayahmota nog iyyaqmo. On mataw na bilaq yaqay,

I God abin iluwuq haq yaqay.

I gigo Iyahta God zaway bunmo wazaqta haq yaqay.

In king ayah diqtaqmo iyim nagah bunmo giwamuzim osaqa haq yaqay.

⁷ Muran i in anan ginad dimniysa abin iluwuq haq yaqay.

Sipsip Amidon aw waqdaqta ago akamun tugwahtiqan awe na ahol tuwastitayim osaqa haq yaqay.

⁸ God in tubusan hus diqta anan linen haqayta araq anumlan haiqta aw na ugan in aholib tiqam haq yaqay.

Tubusan husta dimunta na in God ago on mataw tawonta gigo daq dimunta naqmo atowun.

⁹ Sa angelo araq ibilan, Ni nan ka mar ton ham. God on mataw gimen nan eman in teq Sipsip Amidon ago aw waq adidaqan ayahtab bol daqayta na, mataw na muran tidimniyim osayta ham. Ad in ya ibilan, Nan kaway ka in God ago nan hel diqtaqmo ham. ¹⁰ Angelo na nazaq haqsamo ya in anognib ihol hulosan tuwom, ya in ayon lotu emnan haqad. Teq haiq. In ya ibilan, Ni nazaq hi ton ham. Ni nimaqbaban nenaq ne Yesus abin bilaqad ago kabiy emayta ham. Sa ya nazaqmo ne gigo kadoy iyim i araqibmo kabiy na emauqta ham. Ni God amomo ayon lotu em ham. Na ezaqgo God ago Bugaw Dimunta inmo mataw ginad wamuzsa in ago nan tutim Yesus abin bilaqayta ham.

Yesus hos husta amalib ossa Jon ahol wam

¹¹ Ari ya ime gwalehim kait misireq nog iyim aqez hassa hos husta araq nab tursa ya ahol way. Sa hos na amalib mat araq os. Mat na anan Akatiy Haiqta haqayta teq in anan araq Heltaqmota haqayta. In daq titnonta amalib mataw gigo daq gilum kemaqta. Teq in daq titnonta amalib ago bab ginolaqtamo. ¹² Mat na ameqnagin bilaqne faq amileq nogta. Ad in afaqinib king gigo balaw dimdimunta hikliyanaqta kabemmo giqusaqta. Teq mat na aholnan inmo asanib mar tonan usaqta. Mat araq diq in aholnan na a hi huritsa

in amomo aholnan na ago huritta. ¹³ In aholib tubusan sisaqta usaqta na nedmo huz ugta. Teq mat na anan God Ago Gamuk haqayta. ¹⁴ In ago angelo bab emayta na tubusan husta anan linen haqayta anumlan haiqta giholib emim teq in hos husta gimalib osad mat na muzad inaq lehayta. ¹⁵ Sa mat na ateb baqir araq sisaqta ame meqinta gwahtiqim usaqta. Baqir na amalib in ogib on mataw en bunmo ginoldaqta. Ad in gwatuq ain-ibta wazaqta na amalib on mataw bunmo atoranmo giwamuzdaqta. In ago bab ginolad gibayid woqsa bab na in God Zaway Bunmo Wazaqta na ago agem meqniy tiloyin kem daqay. Bilaqne mataw wain ayun waqgo abanib wain anagin bay ninalsa ayun gwahtiq bugaqta nazaqmo in ago bab gibaydaqta. ¹⁶ Mat na ago tubusanib teq abetab in ahol anan kazaq mar tonan usaqta.

KING BUNMO GIGO KING-TA TEQ MATAW ASESEQTA
BUNMO GIGO IYAH DIQTA

¹⁷ Ari angelo araq zeq ame ituqim tursa ya ahol way. In turad ah bunmo kaitib melad luwayta na atoranmo gililewunim gibilan, Ne bunmo boleq God ago neqwaq ayahta kab humab woliy ham. ¹⁸ Humab woleq teq ne mataw marorta teq mataw bab emayta gigo aseseqta teq mataw giwaz meqinta teq hos kabemmo ginamreniz nenaq kuluwmo gimizan ne tineq daqay ham. Ne mataw amo amo gimizan neq daqay ham. Mataw gina inaqta teq kabibiy mataw samanta teq mataw gibin inaqta teq mataw gibin haiqta inaqmo bunmo gimizan ne tineq daqay ham.

¹⁹ Ari karuw kwasikta na in og ka ago king

bunmo gigo bab mataw nenaq giqad bolim gi-humab wolim ossa ya gibiy. Mataw na in mat hos amalib osaqta na ago bab mataw nenaq an tuwolnan haqad in bolim humab woliy. ²⁰ Teq haiq. In karuw kwasikta na ayow nantut katiyta na inaq giwazim tigiqirquriy. Nantut katiyta naqmo in karuw kwasikta na ameb daq azawayin inaqta kabemmo emyaqta. Emad in on mataw karuw kwasikta atowun gisanib waqiyta na gikat negsa in karuw kwasikta na adulan ayon lotu em yaqayta. In karuw kwasikta ayow nantut katiyta na inaq giwazim giqirquran in kayeqmo ossamo gihunegan le faq ayahtab tuwoqiy. Faq na bilaqne yuw akurorqanta ayahta nog iysa gig anan salfa haqayta na kabemmo oyad usayta. ²¹ Mataw giger na le faqmeb tuwoqanmo mat hos-ib osaqta na in ago baqir atenmosib gwahtiqim usaqta na amalib mataw giger na gigo dauh ginol eman tumoq bugiy. Moq bugan ah bunmo bolim mataw tumoqiyta na gimizan neqim gigem aseseq nenan tiqiy bug.

20

Angelo araq Satan irquran in uliq 1,000 nazaq os

¹ Ari angelo araq Heven hulosisim gehitiqsa ya ahol way. In yay abe milhasta na ago ambitan teq sen araq ayahta inaqmo abenab wazim ad bo hitim. ² Hitiqim in nagah ahulinaqta ayahta na tuwaz. Nagah ahulinaqta na kwaziqmo osta teq in anan giger Mat I Gigilehunan Bilaqaqta haqayta teq Satan haqaytamo. Angelo na in nagah ahulinaqta na wazim sen-ib irquran in

ulig 1,000 nazaqmo tuqos. ³ Teq angelo na Satan irqurim in wazim yay abe milhasta nab hunegan woqan in adanin atoranmo ot, Satan gwahtiqeq on mataw a ta hi kat negdaq haqad. Ari Satan irqurid ossa ulig 1,000 na le tihiqiy bugid nab teq in adanin hasid in asanib gwahtiqeq kam asitmoqmo a ta luwdaq.

⁴ Ari ya marorgo ban tawonta kabemmo gibiy. Sa mataw kabemmo ban nagab ossa ya gibiyimo. Ossa God in gibenab maror eman in mataw hazizirib gilum kemad osiy. Teq on mataw kabemmo Yesus anan helmo haqad abin iluwad teq in God ago gamuk waz naqmo hiquiyta na giwitan ya gibiyimo. Mataw na gigo daq nazaqmo usan iyan in gigo bab baqiribmo ginat urot tayan moqiyta. Teq in karuw kwasikta na atowun gibenab teq gimaqbelab a hi waqad in karuw kwasikta na ago ahol adulan na inaq gimen lotu a hi emiytamo. Mataw na kayeq ta iyim ulig 1,000 nazaq Yesus inaq king iyim osad in nagah bunmo giwamuzad osiy. ⁵ Ossa on mataw tumoqiyta ta asor na bunmo in kam nab kayeq a hi iyyita. Haiq. In ussa le ulig 1,000 na tihiqiyid teq in kayeq tiqiy daqayta. Ari mataw dimdimunta nawa kayeq iyyita na in mataw danmeb hodhod huloseq eraq daqayta na gigo dauhibta. ⁶ Mat aw nog kam amebta nab kayeq iy daqayta na in God ago on mataw tawon diqta iyeq tidimniy haseq os daqayta. Moq gigerta na in on mataw na giwazid a hi woq daqay. Mataw na in God teq in atatin Kraiss inaq gigo mataw tamaz emayta tiqiyeq tuqos daqay. Ad ulig 1,000 nazaq in Kraiss inaq king iyeq osad nagah bunmo tigiwamuz daqay.

Satan timeqniy has

⁷ Ari abeb ulig 1,000 na tihiqiy bugid teq in Satan adanin hasid in asanib bo tugwahtiqaq.

⁸ In bo asanib tugwahtiqeq teq in on mataw og saw bunmo osayta na gikat negad tiluwdaq. On mataw na ginan giger Gog haqayta teq Magog haqaytamo. Satan in on mataw na kat negad gihureqsa in God ago on mataw nenaq bab emgo haqad bo humab tuwol daqay. Mataw humab wol daqayta na in kabemmo diq bilaqne kamis-dekib ibur usaqta nazaq nog iy daqayta.

⁹ Teq ya on mataw na gibiysa in og saw bunmo hulosisim bolim God ago uliq in anan anad bilaqta na lilut ugim turad in God ago on mataw tawonta uliq nab osiyta na bunmo gimen tawan emiy. Teq haiq. Heven-ib faq gehitiqim bab meqinta na bunmo ginoyworan tumoq bugiy.

¹⁰ Moq bugan teq in mat gikat nagta anan Satan haqayta na wazim hunegan in faq ayahtab gig salfa oyad usaqta nab le tuwom. Faq nabmo karuw kwasikta ayow nantut katiyta na inaq osayta. Ossa in Satan hunegan wolehim in ezeqman iyim nenaq faq nab tuqosiy. Mataw ezeqman na in tuteqmo zeqab taromab inaqmo santitiy waqad tuqos daqay.

Heven-ib hazizir ayahta gwahtim

¹¹ Ari king ago ban araq ayahta husta tursa ya ahol way. Ad Mat ban tawonta nab ossa ya ahol waymo. In ban nab ossa og ayow kait inaq rabunim titukiy. Tukim lehad teq in mataw gimeb ulilem daqayta na abanan haiq iyiy. ¹² Sa on mataw tumoqiyta bunmo gibin inaqta teq

gibin haiqta inaqmo eraqim ban tawonta na ameb tursa ya gibiy. Gibiyad buk asor gihasan ussa ya ahol waymo. Ahol waqsa in buk ta araq has toniymo. Buk araq nab in on mataw os kayeqmo kuluwa-kuluwmo os daqayta na giholnan mar tonan usta.

Ari buk ta asor iturimmo gihasiyta nagab in on mataw biyahta na kayeqmo osad daq emiyta na giwagamun amulik-mulikmo gimar tonan usta. Na in ahol waqad in giyon meqin bilaqsa in gigo daq ahunibmo amenin tuwaq yaqay. ¹³ Sa mataw kamismeb woqan Kamis gineqan moqiyta na Kamis gihulosan in hazizir ayahta nab tugwahtiq bugiy. Teq mataw tumoqiyta gigo uliq na nazaqmo in mataw nab osayta na bunmo gihulosan tugwahtiq bugiymo. Mataw moqiyta na bunmo gwahtiqim tursa Mat king ago ban tawontab osta na in amulik-mulikmo gigo daq meqinta kwaziqmo in emiyta na tigilum kemyaq. ¹⁴ Teq daq na abeb in Moq ayow mataw tumoqiyta gigo uliq anan Hades haqayta na inaq gihunegan le faq ayahta nab tuwoqiy. Faq ayahta yuw akurorqan nogta na in anan Moq Gigerta haqayta. ¹⁵ Teq mat aw nog in giholnan buk mataw kayeqmo kuluwa-kuluwmo os daqayta nab a hi usid na in giwazeq gihunegid le faq ame ayahta nab tuwoq yaqaymo.

God nagah bunmo buliyan muturta iy

21

Kait muturta ayow og muturta inaq gwahtim

¹ Ari nagah na abeb og muturta teq kait muturta inaq ussa ya gibiy. Kait og inaq kwaziqmo gwahtiqim usiyta na tihiqiy bug. Sa kamis a ta hi usmo. ² Ad God ago uliq tawonta Heven-ib usim gewoqsa ya ahol waymo. Na Jerusalem muturta. Uliq na ago balaw dimun diqta, bilaqne aw mat waqnan haqad balaw dimunta aholib giqemim ahol wastitayim ago mat waqnan tonaq nazaq nog. ³ Sa God ago ban tawonta nab mat araq aqez gwahtiqim atoranno lileysa ya kazaq hurit. In bilam, Ne gidek emiy ham. Muran God in ago on mataw nenaq tuqosdaq ham. Ossa on mataw na in God-mo ago on matawmo diq tiqiy daqay ham. Helmo ham, God inmo on mataw na nenaq tuqosdaq ham. ⁴ Osad in mataw gaqsa gimeqil gimeb usaqta na tisuholdaq ham. Teq mataw na a ta hi moq daqay ham. Ad in gaq a ta hi waz daqaymo ham. In a ta hi gaqad teq in gihol a ta hi titiydaq ham. Daq kwaziqmo usta nagan tihiqiy bugdaq ham.

⁵ Sa Mat ban tawontab osaqta na bilam, Ahol waqiy ham. Ya nagah bunmo giqeman muturta tiqiyiy ham. Haqad teq in bilam, Nan ka mar tonid usan ham. Nan ka in hel diqta teq in kazaqmo diq tugwahtiqdaqta ham. ⁶ Haqad in ya ibilenim bilam, Nawaqmo tihiqiy ham. Nagah bunmo gilulin na yaqmo ham. Ad nagah hiqiydaqta akaman na yaqmo wazaiqta ham. Ya nagah bunmo wolnet bugim osaiqta ham. Mat anat ziziqsa ya yuw yayibta mataw uluwim kayeqmo osayta na samanmo ugid in tuquluwdaq ham. ⁷ Mat aw nog in zaway meqinta bunmo giquriyam bugeq in yaqgo nagah dimdimunta na tuwaq

daqay ham. Sa ya in gigo God ossa in yaqgo onmin os daqay ham. ⁸ Ari mataw zaway meqinta nagan rabunad hureq hasayta na teq in ya inan helmo a hi haqayta na teq in daq meqinta amo amo emayta na teq in mataw ginol emayta na teq in danatab on nenaq luwayta na teq in tagum liqiy emayta na teq in god katiyta muzayta na teq in katiyayta na mataw na bunmo in gigo uliq faq ayahta yuw akurorqan nogta gig salfa oyad usaqta nab in tuqos daqayta ham. Daq naway na anan moq gigerta haqayta ham.

Jon uliq Jerusalem muturta ahol wam

⁹ Ari angelo araq yaqgo hib tubol. Na in angelo 7 nagah meqinta on mataw gimeqin tonaqta na adeгнаq ame gwalim ussa in wazyta na gigo araq in yaqgo hib bolta. Bolim in ya ibilan, Ni bolid ya Sipsip Amidon awe tiniqisihunnan ham. Muran Sipsip Amidon in aw na tuwaqdaqta ham. ¹⁰ Samo God ago Bugaw Dimunta ya iholib ayahmo bolanmo angelo na ya isorim iqad garah sisaqta ulilibmo gwalahta nab in ya iqad tugwalah. Gwalehim in God ago uliq tawonta Jerusalem Heven hulosim gewoqsa tiqiqisihun. ¹¹ Sa God ahol anuwan ayahmo uliq nab oysa ya ahol way. Uliq na ya ahol waqsa in hikliyan nog iyyaqta, bilaqne gig dimunta hikliyanaqta anawun ayahmota na nog. Teq uliq na anuwan bilaqne gig jaspа anuwan nog teq in awaqan dimun diq galas hikliyan nog iyaqta. ¹² Sa uliq na ago gel in sisaqta teq in ulilibmo gwalahta. Gel na ago dan ez 12 nazaq ussa teq dan ez nab angelo amulik-mulikmo nazaq turim lehiy.

Teq Isrel gisesan 12 na giholnan dan ez nagab giqusim lahmo. ¹³ Gel asor ger zeq gwalaqta ban nab dan ez ezeqmanmo us. Teq asor ger ban dan ez ezeqmanmo usmo. Teq na agerab gel asor ger zeq wolehaqta ban nab dan ez ezeqmanmo usmo. Teq ta na agerab asor ger ban dan ez ezeqmanmo usmo. ¹⁴ Sa gel na asenab gig aseseqta 12 nazaq gel zaway ugim usiy. Gig nab Sipsip Amidon ago Aposel 12 na giholnan mar tonan giqu.

¹⁵ Sa angelo gamuk ibilenyaqta na in aytan gol-ibta araq waz, aytan na amalib in uliq na atowun waqad teq in ago dan ez teq ago gel inaqmo gitowun waqdaq haqad. ¹⁶ Uliq ayahta na ago azizinan aweweqmo araqibmo usiy. Sa ago sisaq ulil ban gwalahta na teq ago sisaq og muzim lahta na bunmo in araqib usiymo. Angelo na ago aytan amalib uliq ayahta na atowun waqan in atowun 2,200 kilomita nazaqmo iy. Teq ago azizinan teq ago sisaq gwalahta na bunmo in araqibmo 2,200 kilomita nazaqmo diq iyim usmo. ¹⁷ Sa angelo na in uliq ayahta na ago gel atowun tuwammo. An gel ago sisaq ulilib gwalahta na atowun in 65 mita nazaqmo iy. Angelo na in matawmo gigo mita in wazayta naqmo amalib nagah na gitowun wamta.

¹⁸ Uliq ayahta na ago gel in gig anan jaspaa haqayta na amalib emiyta. Teq uliq na aduganib bit ban bunmo in gol-ibmo emiyta. Nazaq iyan in awaqan bilaqne galas nog hikliyanyaqta. ¹⁹ Teq uliq na ago gel asenab gig aseseqta zaway ugad usiyta na awaqan dimun diqta teq in gig dimdimunta anawun ayahmota amalib gig aseseqta na gibalaw toniyta.

Gig amebta na anan jaspas haqayta.

Sa gig gigerta rawezta na anan sapaya haqayta.

Sa gig ezeqmanta husta na anan aget haqayta.

Sa gig aweweqta kuletta na anan emerald haqayta.

²⁰ Sa gig abaynaginta na anan sadonikis haqayta. Gig na kakaqta husta inaqmo ahulib usaqta.

Sa gig 6-ta kakaqta na anan koniliyan haqayta.

Sa gig 7-ta maliyta na anan krisolait haqayta.

Sa gig 8-ta kuletta nog na anan beril haqayta.

Sa gig 9-ta maliyta nog na anan topas haqayta.

Sa gig 10-ta na anan krisopres haqayta. Na ahulib maliyta teq kuletta usaqta.

Sa gig 11-ta dubta na anan hayasin haqayta.

Sa gig 12-ta kakaqta na anan ametis haqayta.

²¹ Gel na ago dan ez 12 nab bokbok aseseqta husta 12 nazaq in dan ez nog iyim giqu. Dan ez amulikmo nab bokbok amulikmo husta us. Sa uliq aduganib dan lahta na in gol-ibmo emiyta. Ad dan na anuwan diq iyad in bilaqne galas nogmo hikliyanyaqta.

²² Ari uliq nab Tempel araq tursa ya ahol a hi way. Na ezaqgo Iyahta God Zaway Bunmo Wazaqta na ayow Sipsip Amidon inaq in Tempel os nog iysa ya gibiy. ²³ Sa uliq ayahta nab

zeq ayow kalam inaq gigo kabiy haiq tiqiyiymo. Na ezaqgo God-mo ahol anuwan uliq ayahta na anuwan ugaqta. Sa Sipsip Amidon anuwan bilaqne lam oy nog iyad in uliq na anuwan ugaqtamo. ²⁴ Anuwan ugsa on mataw en bunmo in uliq ayahta nab boleq anuwan nab tiluw daqayta. Sa ogib king bunmo in gigo balaw es dimdimun

diqta anawun ayahmota giwageq giqad uliq nab a tubol daqaytamo. ²⁵ Uliq nab tarom a hi iyaqta. Saw anuwan naqmo tutimmo usaqta. Nazaq iyan in uliq na ago dan ez 12 na a hi otayta. ²⁶ Sa ogib on mataw en bunmo in gigo nagah dimdimunta giqussa amalib gihol abin dimunta waqayta na in giwageq giqad boleq uliq ayahta nab giqemid ussa mataw bunmo uliq na tuwazin daqayta. ²⁷ Sa nagah anumlan inaqta teq mataw daq meqmeqinta amo amo emayta teq mataw nan katiyta bilaqayta nagan in le uliq ayahta na amuganib a hikidik gwahtiq daqayta. Haiqmo diq. On mataw giholnan Sipsip Amidon ago buk os kayeqmo kuluwa-kuluwmo os daqayta nab usaqta naqmo in le uliq ayahta nab tugwahtiq daqayta.

22

Nagah giger yuw ayow ay inaq on mataw giqeman kayeqmo osayta na Jon gibiy

¹ Ari angelo na in yuw mataw uluwim kayeqmo kuluwa-kuluwmo osayta na tiqiqisihun. Yuw na bilaqne galas hikliyan nog iyad usaqta. Teq yuw na in God ayow Sipsip Amidon inaq gigo ban tawonta na aqiradnib gwahtiqim lehaqta. ² Ad uliq na amuganib yuw na agerab ay anon neqim kuluwa-kuluwmo osayta na tursa yuw na ay asenlotab lehaqta. Ay nawa na anon amo amo 12 nazaq giqemaqta. Ad kalam araqab in anon araq emad kalam araqab in anon araq emaqta. Emad in nazaq emim emim lehaqta. Ad ay na anan in on mataw en bunmo giwastitaygo usaqta.

³ Teq nagah bunmo God kusluw negan meqniyim giqu sayta na in uliq nab a hi us daqay. Sa God ayow Sipsip Amidon inaq gigo ban tawonta uliq nab tursa God ago kabibiy on mataw in ayon lotu tiqemad os daqay. ⁴ Ad mataw na in God anobun ahol waqsa God aholnan mataw na gimaqbelab tuqusdaqmo. ⁵ Tarom tihiqiydaq. Sa zeq teq lam nagan bunmo gikabiyan tihiqiydaqmo. Na ezaqgo Iyahta God ahol anuwan in ago on mataw gimalib tuhuramdaq. Sa on mataw na kuluwa-kuluwmo king iyeq tuqos daqay.

Yesus teq hidmo ta boldaq

⁶ Ari God ago angelo na ibilenim bilam, Gamuk ka hel diqtaqmo ham. God bilamta nazaqmo diq in tugwahtiqdaq ham. Na ezaqgo Iyahta God inmo anad nantut negsa in ago gamuk bilaqayta ham. Ad in ago kabibiy mataw nagah teq hidmo gwahtiqdaqta na giqisihungo haqad in ago angelo eman kawaqmo tubol ham.

⁷ Haqad in ya ibilan, Yesus bilam, Ne gidek emiy ham. Ya hidmo ne gigo hib tilehdaiq haqad in bilam ham. On mataw God ago nantut agamukan buk kab ussa muzinayta na in tidimniyim osayta haqad in bilam ham.

⁸ Ari yaqmo Jon, ya gamuk ka huritta teq ya nagah ka bunmo ahol wayta. Ya nagah ka agamukan tuhuritim teq ya imeb nagah ka ahol tuwaqimmu ya God ago angelo na anognib ibakbakan ulum laquwim turad in ayon lotu tiqemdaiq hay. ⁹ Sa angelo na ibilan, Sey! ham. Ni nazaq hi ton ham. Ni nimaqbaban God ago nantut nagan teq on mataw bunmo gamuk

buk kab ussa muzinayta na in God ago kabibiy emayta ham. An nazaq nogmo ya in ago kabiy emaiqtamo ham. Ni God amomo ayon lotu em ham. ¹⁰ Ad in a ta ibilenim bilam, Nagah abeb teq gwahtiqdaqta ago agamukin buk-ib usaqta ka ni hi ulilem ham. Na ezaqgo nagh na gwahtiqdaqta akaman sinsin tiqiy ham. ¹¹ Nazaq iyan on mataw daq meqmeqinta emayta na in daq meqinta naqmo em tuteq a lehiy ham. Sa on mataw daq amebay inaqta emayta na in daq amebay inaqta naqmo em tutiy ham. Sa on mataw daq dindimunta emayta na in daq dindimunta naqmo em tutiy ham. Sa on mataw God amomo anadin emayta na in God amomo anadin em tutiy ham.

¹² Yesus bilam, Ne gidek emiy ham. Ya hidmo ne gigo hib tilehdaiqta ham. Ad on mataw gimen naw ya negdaiqta na kawa ya ibenab giqusaqta ham. Mataw daq ezaqta emiyta nazaqmo ya amenin tinegdaiqta ham. ¹³ Nagah bunmo gilulin na yaqmo ham. Ad nagh bunmo hiqiydaqta akaman na yaqmo wazaiqta ham. Ya mat aqen diqta ham. Teq ya mat abebtantamo ham. Ya nagh bunmo wolnet bugim osaiqta ham.

¹⁴ On mataw gigo tubusan tisuholiyta na in tidimniyim osayta ham. In gibin inaq iyeq ay anon neqim kayeqmo kuluwa-kuluwmo osayta na tineq daqay ham. Ad God in gihulosid in uliq ayahta na ago dan ezab le tugwahtiq daqay ham. ¹⁵ Teq mataw daq meqmeqinta emayta na teq liqiy emayta na teq an haresmo hureqayta na teq mataw ginol eman moqayta na teq god katiyta muzayta na teq nan katiyta bilaqayta na teq daq

katiyta emgo ginad diq bilaqayta nagan bunmo in bilaqne gaun asannaqta meqinta nog iyeq God ago uliq dimunta na asan ban tuqos daqayta ham.

¹⁶ Haqad in bilam, Yaqmo Yesus yaqgo angelo eman in gamuk ka ni nibilennan nawa ningo hib lahta ham. Nazaq iyan ni gamuk ka tuteq yaqgo on mataw gidauhan bunmo gibilen ham. Ya Devit asenlul amuganib gwahtiyta ham. Teq ulig boy na yaqmo ham.

¹⁷ Ari God ago Bugaw Dimunta in Yesus bulonim bilaqaq, Ni bol haqaq. Sa Sipsip Amidon awe na nazaqmo in bulonim bilaqaq, Ni bol haqaqmo. Sa ne on mataw nan ka huritayta na ne bunmo kazaq in buloneq bilaqiy, Ni bol haqad ne nazaq haqiyimo. Ari mat aw nog yuwnan moqad ginat ziziqaqta na in boliy. Teq mat aw nog yuw mataw uluwim kayeqmo kuluwa-kuluwmo osayta na uluwnan ginad bilaqaqta na in boleq yuw na samanmo waqeq uluwiy.

Jon in on mataw buk ka agamukan huritayta na bunmo gamuk awaz meqin diqta nag

¹⁸ Ari ya on mataw God ago nantut agamukan buk kab huritayta na bunmo nan awaz meqinta kazaq ne gibilenaiq. Mat araq anadibmo gamuk ta asor muturta nantut ka amalib emid teq buk ka ago daq meqmeqin diqta teq gwahtiqdaqta na bunmo God ginuweq mat naqmo amalib emid in aholib tugwahtiqdaqta. ¹⁹ Teq mat araq anadibmo God ago nantut ananin usaqta ka ago gamuk araq walemid God in mat na walemid in nagah dimdimunta buk ka anan bilamta ka a hi waqdaq. Mat nazaqta na in ay anon neqim

kuluwa-kuluwmo osayta na a hi neqeq in God ago uliq tawonta nab a hi osdaqtam.

²⁰ Mat nagah teq gwahtiqdaqta ananin kawa ne gimen bilamta na in bilaqaq, Helmo haqaq. Ya hidmo ne gigo hib tilehdaiqta haqaq.

Hel diqtaqmo. Iyahta Yesus ni bolmo bol.

²¹ Ari i gigo Iyahta Yesus in God ago on mataw tawonta na bunmo agem dimunta negsa in osiy. Nawaqmo.

**God Ago Maror Mutturta Agamukan
The New Testament in the Bargam Language of Papua
New Guinea**

Nupela Testamen long tokples Bargam long Niugini

copyright © 2001 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Bargam

Translation by: Wycliffe Bible Translators

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2013-02-05

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 21 Feb 2024 from source files dated 31 Aug 2023

e6d4bba7-efc9-5580-b990-ee6b0ef92064